

Tuulikaapin kauppaleikki ja nitisevät tuolit: Varhaiskasvatusympäristön kehittäminen Top- pelundin päiväkodissa

Harjunkoski, Annukka & Paulin, Kaisa

Laurea-ammattikorkeakoulu
Otaniemi

Tuulikaapin kauppaleikki ja nitisevät tuolit:
Varhaiskasvatusympäristön kehittäminen Toppelundin
päiväkodissa

Annukka Harjunkoski
Kaisa Paulin
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2012

Annukka Harjunkoski & Kaisa Paulin

**Tuulikaapin kauppaleikki ja nitisevät tuolit: Varhaiskasvatusympäristön kehittäminen
Toppelundin päiväkodissa**

Vuosi 2012

Sivumäärä 65

Opinnäytetyössämme suunnittelimme, toteutimme ja arvioimme varhaiskasvatusympäristön muutoksen Toppelundin päiväkodin yhteisiin käytävä- ja leikkitiloihin. Tarkoituksena oli toteuttaa käytännöllinen ja käyttäjät huomioiva muutos, jotta tilat saataisiin hyödynnettyä mahdollisimman monipuolisesti ja tehokkaasti. Tekemääme muutosta arvioimme kolmen eri kriteerin perusteella. Näitä kriteerejä ovat muutosten hyödyllisyys, vaikutukset päiväkodin arkeen sekä tilojen käyttötarkoitusten monipuolisuus.

Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö. Ennen toteuttamaamme muutosta keräsimme päiväkodin henkilökunnalta mielipiteitä varhaiskasvatusympäristön toimivuudesta sekä sen hyvistä ja huonoista puolista kyselylomakkeiden avulla. Lasten mielipiteitä heidän suosikki- ja inhokkipaikoistaan keräsimme toiminnallisten valokuvaustuokioiden aikana. Opinnäytetyömme arvioinnissa käytimme kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmiä toteuttamalla neljälle päiväkodin työntekijälle teemahaastattelut ja tekemällä niistä sisällönanalyysejä. Haastateltavat valitsimme eliittiotantaa käyttäen.

Opinnäytetyömme keskeiset teemat ovat osallisuus, kestävä kehitys sekä lapsi suhteessa ympäristöönsä, jonka olemme jakaneet vielä esteettisyyden ja turvallisuuden teemoihin. Osallisuus näkyy erityisesti opinnäytetyömme tiedonkeruuvaiheessa, jossa annoimme sekä päiväkodin työntekijöille että lapsille mahdollisuuden kertoa omat mielipiteensä ja ideansa päiväkodin varhaiskasvatusympäristöstä. Tiloja suunnitellessamme huomioimme esteettisyyden tärkeyden ja turvallisuuden vaatimukset erityisesti lasten kannalta, mutta myös päiväkodin työntekijät huomioiden. Kestävän kehityksen ideologia näkyi selvimmin opinnäytetyömme toteutusvaiheessa, jossa päädyimme käyttämään pääosin päiväkodista jo löytyviä materiaaleja.

Opinnäytetyömme jakautui neljään vaiheeseen, joita ovat tiedonkeruu, toteutuksen suunnittelu, konkreettinen muutos varhaiskasvatusympäristöön ja sen arviointi. Tekemämme muutokset yhteisissä käytävä- ja leikkitiloissa otettiin päiväkodissa hyvin vastaan ja niihin oltiin haastattelujen perusteella tyytyväisiä. Myös tavoittelemamme arkiliikunnan sekä tilojen aktiivisen käytön lisääntyminen oli toteutunut. Tällä hetkellä suunnittelemiamme leikkitiloja käytetään kuitenkin lähinnä vapaassa leikissä, vaikka toivoimmekin että tilojen käyttö monipuolistuisi tekemiemme muutosten johdosta.

Asiasanat: Toiminnallinen opinnäytetyö, Varhaiskasvatusympäristö, Arkiliikunta

Annikka Harjunoski & Kaisa Paulin

Playing shopkeeping in the entrance and creaking chairs: Developing the early childhood education environment in Toppelund kindergarten

Year	2012	Pages	65
------	------	-------	----

In this thesis we planned, carried out and evaluated modifications in the early childhood education environment in Toppelund kindergarten's common corridors and playing areas. The purpose was to create functional and user-friendly modifications so that the premises would be as effective as possible. The modifications were evaluated using three different criteria: usefulness, effects to the kindergarten's everyday life and variety in the use of the premises.

This thesis is a functional thesis. Before modifying the premises opinions about the pros and cons of the early childhood education environment were collected from the kindergarten's employees by a questionnaire. We also collected children's opinions about their favourite places and the places that they dislike in Toppelund kindergarten using photography. When evaluating the thesis we used qualitative research methods. We conducted theme interviews for four of the kindergarten's employees and we made a content analysis about the interviews. The interviewees were chosen by using elite sampling.

The central themes in the thesis are participation, sustainable development and child connected to its environment. The last theme was divided into two parts: esthetics and safety. In the thesis participation arises in the data collecting phase when both the employees and the children were given opportunity to share their own opinions and ideas about Toppelund kindergarten's early childhood education environment. When planning the early childhood education environment we considered the importance of esthetics and safety especially from the children's point of view but also paid attention to the employees' needs. The ideology of sustainable development arises mostly in the modification phase where we ended up using mostly materials which already could be found in Toppelund kindergarten.

The thesis consists of four different parts: collecting the opinions, planning the modifications, the actual makeover in the early childhood education environment and its evaluation. Based on the interviews the modifications made in the common corridors and play areas were received well and the employees were pleased with them. In the children's everyday life, physical activity and active use of the modified spaces was actualized as we hoped. At the moment the spaces we modified are however mostly used during the children's free play time although we hoped that the usage of the premises would become diversified.

Keywords: Functional thesis, Early childhood education environment, Everyday life physical activity

Sisällys

1	Johdanto	7
2	Opinnäytetyön kohde	8
2.1	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja arviointikysymykset	9
2.2	Opinnäytetyöprosessi	9
2.3	Opinnäytetyön aikataulu	10
3	Tutkimuksen viitekehys	11
3.1	Aikaisemmat tutkimukset	11
3.2	Lapsi ja ympäristö	12
3.2.1	Tilojen esteettisyys	13
3.2.2	Tilojen turvallisuus	14
3.3	Osallisuus	15
3.4	Kestävä kehitys	16
4	Tiedonkeruu- ja arviointimenetelmät	17
4.1	Toiminnallinen opinnäytetyö	17
4.2	Kyselylomake	18
4.3	Valokuvaus	19
4.4	Teemahaastattelu ja sen analysointi	19
5	Opinnäytetyön vaiheet	21
5.1	Kehittämistehtävä	21
5.1.1	Tiedonkeruu kyselylomakkeilla työntekijöiltä	21
5.1.2	Lasten mielipiteet tiloista	24
5.2	Toteutussuunnitelma	26
5.2.1	Yleiset tilat	27
5.2.2	Henkilökunnan tilat	29
5.3	Varhaiskasvatusympäristön muutos	29
5.3.1	Esivalmistelut	30
5.3.2	Muutospäivä	31
5.3.3	Muutoksen viimeistely	33
5.4	Arviointihaastattelut	35
6	Pohdinta	40
6.1	Johtopäätökset	40
6.2	Opinnäytetyö kokonaisuutena	42
6.3	Eettisyys ja luotettavuus	44
6.4	Kehittämisehdotukset ja jatkotutkimusaiheet	45
	Lähteet	46
	Kuvat	48
	Kuviot	49

Liitteet.....	50
---------------	----

1 Johdanto

Espoolaisten alle kouluikäisten lasten määrä on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana noin 1500 henkilöllä, mutta päiväkotien määrä ei kuitenkaan ole Espoossa kasvanut samassa suhteessa vuosien 2007 ja 2011 välillä. Tämä tarkoittaa sitä, että jo olemassa oleviin päiväkoteihin on otettava enemmän lapsia kuin niihin on alun perin mitoitettu. Näin on käynyt myös Toppelundin päiväkodissa, joka on alun perin suunniteltu neljälle lapsiryhmälle, mutta jossa tällä hetkellä toimii kuusi lapsiryhmää. Yksi ryhmä on vanhasta talonmiehen asunnosta muokatussa ryhmätilassa ja toinen ryhmä liikuntasalissa. (Munter 2012, 5.)

Aihe opinnäytetyöhömmme lähti liikkeelle työharjoittelusta Toppelundin päiväkodissa alkuvuodesta 2012. Yksi harjoittelun tavoitteista oli suunnitella ja toteuttaa kehittämistehtävä. Toive kehittämistehtävän aiheesta tuli päiväkodin työntekijöiltä ja he ehdottivatkin, että alkaisimme pohtia varhaiskasvatusympäristön kehittämistä. Koko työyhteisö oli sitä mieltä, että nykyisiä tiloja pitäisi pystyä hyödyntämään aiempaa paremmin ja monipuolisemmin. Ainoastaan kehittämistehtävänä tämä kuitenkin paisui siinä määrin, että päädyimmekin jatkamaan sitä opinnäytetyöksi asti. Opinnäytetyömme tarkoituksiksi muodostui varhaiskasvatusympäristön kehittäminen mahdollisimman monipuoliseksi ja käytännölliseksi. Lisäksi aiheena varhaiskasvatusympäristö ja sen vaikutus päiväkodin toimintaan oli meille molemmille uusi ja siitä syystä mielenkiintoinen.

Varhaiskasvatusympäristön muutosta suunnitellessa otimme huomioon virikkeellisyyden lisäksi myös sen, että tilojen tulee olla sekä lasten että päiväkodissa asioivien aikuisten näkökulmasta sekä esteettisiä että turvallisia. Myös siirtymätilanteiden hyödyntäminen lasten omaehtoisesta liikkumisesta lisäämiseksi oli osa opinnäytetyötämme. Pidimme tärkeänä koko päiväkodin tukea opinnäytetyöllemme, jonka saimme erityisesti osallistamalla heidät jakamaan mielipiteitään Toppelundin päiväkodin hyvistä ja haasteellisista tiloista kyselylomakkeen avulla.

Opinnäytetyöraportissa tuomme esiin kaikki opinnäytetyömme vaiheet alun kehittämistehtävästä lopun arviointihaastatteluihin. Olemme koko prosessin ajan dokumentoineet tiloja ja niiden muutoksia valokuvaamalla havainnollistaaksemme tekemämme työn. Opinnäytetyömme viitekehys rakentuu kolmesta osasta, joita ovat lapsi ja ympäristö, osallisuus sekä kestävä kehitys. Näitä teemoja olemme kantaneet mukanaamme koko opinnäytetyöprosessin ajan.

2 Opinnäytetyön kohde

Tammikuussa 2012 aloitimme ammattityön ja palveluinnovaatioiden kehittämisen harjoittelun Toppelundin päiväkodissa. Toppelundin päiväkoti on Espoon kaupungin kunnallinen päiväkoti, joka sijaitsee Haukilahdessa meren rannalla. Päiväkoti on suunniteltu neljälle lapsiryhmälle, mutta tällä hetkellä päiväkodissa kuitenkin toimii kuusi lapsiryhmää. Yksi ryhmistä on sijoitettu liikuntasaliin ja tämän vuoksi esimerkiksi liikuntatuokioiden järjestäminen päiväkodissa on vaikeutunut ja isommat liikuntaleikit ja -pelit sisällä ovat mahdottomia. Saliryhmän takia myös koko päiväkodin yhteiset tapahtumat (esimerkiksi lauluhetket) ovat rajoittuneet lähes kokonaan ulkona järjestettäviin tilaisuuksiin. Päiväkodin henkilökunta on myös todennut, että ainoastaan työntekijöille varattuja tauko- ja palaveritiloja on päiväkodissa heikosti, sillä lähes kaikki tilat on otettu käyttöön lasten erilaisina leikkitaloina. Haasteena Toppelundin päiväkodissa on siis tilojen toimiva käyttö ja henkilökunnalla olikin toiveena, että harjoitteluun kuuluva kehittämissihtävi liittyisi varhaiskasvatusympäristöön ja sen kehittämiseen.

Mielestämme päiväkodissa on hyödynnetty lasten leikkitalojen järjestämistä tehokkaasti ja innovatiivisesti. Tässä kuitenkin on otettu huomioon lähinnä vain lasten tarpeet. Kaikkien ryhmien yhteisessä käytössä olevia leikkejä ja leikkivälineitä on muun muassa tuotu käytäville. Tämä vaikeuttaa ajoittain käytävillä liikkumista, esimerkiksi ruokakärryillä ei välttämättä mahdu leikkien ohi. Myös aikaisemmin aikuisten tiloina olleita huoneita on otettu käyttöön lasten leikkejä varten. Myös osa päiväkodin eteisistä on järjestelty uudelleen lasten leikkialueiksi.

Kuva 1: Legoleikki ja nukkekoti käytävällä

2.1 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja arviointikysymykset

Opinnäytetyömme tarkoituksena on varhaiskasvatusympäristön kehittäminen Toppelundin päiväkodissa. Varhaiskasvatusympäristön muutoksella oli tarkoitus ottaa kaikki hyöty irti olemassa olevista tiloista ja helpottaa tilojen monipuolista käyttöä. Sekä aikuisten että lasten tarpeet huomioivalla suunnittelulla kaikki päiväkodin yhteiset tilat saataisiin hyödynnettyä tehokkaasti.

Ennen opinnäytetyön toiminnallista vaihetta kartoitimme tilojen toimivuutta sekä työntekijöiden että lasten näkökulmasta. Tämän tiedon pohjalta teimme työharjoittelun aikana suunnitelman tilojen uudelleen järjestelemisestä. Vaikka kehittämistehtävämme suunnitelma kohdistui henkilökunnan toiveesta koko päiväkodin tiloihin, rajasimme opinnäytetyömme muutoksen koskemaan ainoastaan päiväkodin yhteisiä tiloja, joita ovat käytävät, palaveritilat sekä erilliset leikkihuoneet.

Tavoitteenamme oli aikaansaada toimiva muutos varhaiskasvatusympäristössä Toppelundin päiväkodin yhteisissä jako- ja leikkitiloissa. Tavoitteenamme oli myös uudelleenmuokkaamisen ja -järjestelyn jälkeen arvioida Toppelundin päiväkodin henkilökunnalle tehtävien haastattelujen avulla sitä, onko muutos ollut hyödyllinen ja miten se on vaikuttanut päiväkodin arkeen. Haastattelujen avulla halusimme arvioida myös sitä, miten tehty muutos oli otettu sekä päiväkodin henkilökunnan että lasten puolelta vastaan. Oliko muutoksia hyödynnetty ja otettu käyttöön vai oliko vanhoissa rutiineissa pitäydytty uusia ideoita kokeilematta?

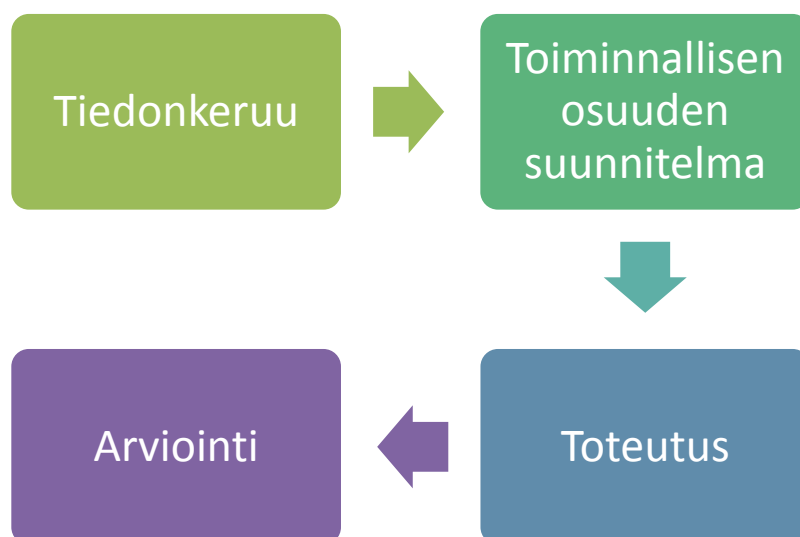
Arviointikysymykset:

1. Mitkä muutokset ovat olleet hyödyllisiä?
2. Miten muutokset ovat vaikuttaneet päiväkodin arkeen?
3. Miten muutoksia on hyödynnetty?

2.2 Opinnäytetyöprosessi

Ennen opinnäytetyötä teimme ammattityön ja palveluinnovaatioiden kehittämisen harjoittelussa kehittämistehtävän, jossa keräsimme tietoa ja mielipiteitä Toppelundin päiväkodin tiloista sekä päiväkodin henkilökunnalta että lapsilta. Työntekijöiltä keräsimme tietoa kyselylomakkeella (Liite 1), jossa oli kysymyksiä sekä ryhmien omista tiloista ja niiden toimivuudesta, koko päiväkodin yhteisistä leikkitiloista ja niiden hyvistä ja huonoista puolista että henki-

lökunnalle varatuista tauko-, palaveri ja pukuhuonetoista. Lasten mielipiteitä keräsimme kahden eri ryhmän (3 - 5-vuotiaat ja 6-vuotiaat) lapsilta. Lapset saivat yksitellen vuorollaan valokuvata päiväkodista heille mieluisimman ja epämieluisimman paikan ja samalla kertoa ajatuksiaan näistä tiloista. Kirjasimme lasten ajatukset ja mielipiteet ylös ja hyödynsimme niitä varhaiskasvatusympäristön uudelleenjärjestämisen suunnitelmaa tehdessämme. Opin- näytetyössä toteutimme työharjoittelun kehittämistehtävässä tekemämme suunnitelman. Opinnäytetyömme on siis toiminnallinen opinnäytetyö, jonka aikana pyrimme muuttamaan päiväkodin varhaiskasvatusympäristöä toimivammaksi, selkeämmäksi ja käyttäjilleen mie- luisammaksi. Arvioimme uusien tilojen toimivuutta parin kuukauden kokeilun jälkeen. Arvi- oinnin toteutimme haastattelemalla päiväkodin työntekijöitä. Haastateltavat henkilöt valit- simme eliittiotannalla, jossa haastateltaviksi valittiin sellaisia henkilöitä, joilla oletettiin ole- van tarvittavaa tietoa aiheesta.

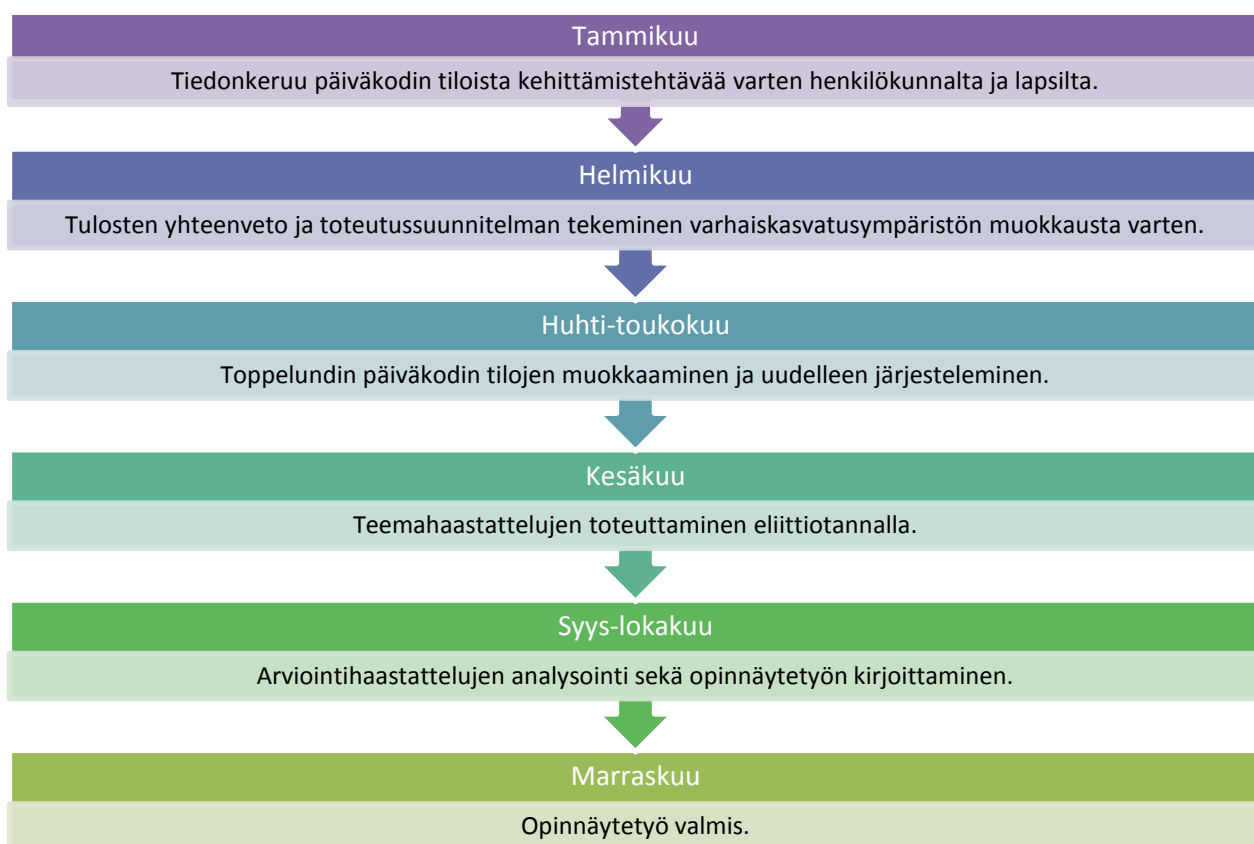

Kuvio 1: Opinnäytetyön vaiheet

2.3 Opinnäytetyön aikataulu

Aloitimme opinnäytetyöprosessin jo ammattityön ja palveluinnovaatioiden kehittämisen harjoittelussa tekemässämme kehittämistehtävässä tammikuussa 2012. Tällöin keräsimme tietoa ja mielipiteitä sekä päiväkodin henkilökunnalta että lapsilta Toppelundin päiväkodin varhaiskasvatusympäristöstä. Helmikuussa 2012 kokosimme kyselylomakkeilla saadun tiedon ja lasten mielipiteet yhteen. Näiden tietojen pohjalta teimme toteutussuunnitelman varhaiskasvatusympäristöjen muokkaamisesta maaliskuussa. Huhtikuun ja toukokuun vaihteessa toteutimme tekemämme suunnitelman Toppelundin päiväkodissa ja informoimme henkilökuntaa teke-

mistämme muutoksista. Eliittiotannalla valitsemiemme henkilöiden haastattelut toteutimme kesäkuussa 2012.

Kuvio 2: Opinnäytetyön aikataulu

3 Tutkimuksen viitekehys

Opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä ovat varhaiskasvatusympäristö, sen esteettisyys ja turvallisuus, osallisuus sekä kestävä kehitys. Näitä käsitteitä pohdimme sekä päiväkodin työntekijöiden että lasten näkökulmista. Kirjallisuuden ja aiempien tutkimusten lisäksi hyödynsimme opinnäytetyötä tehdessämme myös Toppelundin päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmaa sekä muita päiväkodin materiaaleja, kuten perehdytys- ja turvallisuuskansioita.

3.1 Aikaisemmat tutkimukset

Päiväkotien varhaiskasvatusympäristöjen suunnitteluun on otettu aikaisemminkin lapsia mukaan. Tästä hyvänä esimerkkinä on Päiväkoti Myrskyluoto Helsingin Vuosaarella. Päiväkodin työntekijät ottivat lapset mukaan oppimisympäristön suunnitteluun ja toteutukseen. Näin päiväkodista saatiin tehokas ja mieleinen sekä lapsille että työntekijöille. Päiväkoti Myrskyluodon projekti ”Unelmien päiväkot” voitti syksyllä 2000 Jyväskylän yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen järjestämän oppimisympäristökilpailun varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen

sarjan. Tämä kertoo siitä, että lasten osallistaminen varhaiskasvatusympäristön suunnitteluun ja muutoksen toteutukseen oli onnistunut ja kannattava. Projekti sai lapset innostumaan päiväkodin tiloista ja näin tiloista saatiin aidosti muokattua sellaiset, joissa lapset viihtyvät ja joita he pystyvät tehokkaasti ja monipuolisesti käyttämään. (Kokljuschkin 2001.)

Myrskyluodon päiväkodin projektin lisäksi myös esimerkiksi ammattikorkeakoulujen opinnäytetöissä on otettu lapsia mukaan suunnittelemaan päiväkotiansa ympäristöjä. Tällaisia opinnäytetöitä ovat tehneet muun muassa Riikka Lindqvist ja Mira Kaitasuo (2011) ”Kivaa, kun saa ite tehdä ja päättää!”: Lapset osallisina vaikuttamassa ympäristöönsä, sekä Anna Castrén ja Jani Eskelinen (2010) Päiväkodin fyysinen oppimisympäristö: Ympäristö oppimisen tukena. Vaikka tästä aiheesta on jo aikaisemmin tehty erilaisia teoksia ja opinnäytetöitä koemme, että oma opinnäytetyömme Toppelundin päiväkodissa on aiheellinen. Jokainen päiväkotito on omanlaisensa, jolloin päiväkotien tarpeet ja tilojen luomat mahdollisuudet vaihtelevat ja ovat yksilöllisiä. (Kokljuschkin 2001, 71, 97.)

3.2 Lapsi ja ympäristö

Sassi ja Tarkkonen (2003, 30-31) toteavat kirjassaan Lapsi ja kasvuympäristö, että lapsille arkipäivän ympäristö, joihin kuuluu asuin-, leikki-, liikkumis- ja toimintaympäristöt, ovat oleellinen osa lapsen elämänlaatua. Hyvän kasvuympäristön tulisi olla monipuolinen ja virikkeellinen. Sen tulisi sisältää luonnonläheisyyttä, turvallisuutta, inhimillistä mittakaavaa, leikittävyyttä, esteettisyyttä, pysyvyyttä ja mahdollisuuksia kanssakäymiseen sekä aikuisten että lasten kanssa. Ympäristökasvatus ja siihen liittyvän kestävä kehityksen toimintatapojen opettaminen lapsille on tullut entistä ajankohtaisemmaksi. Myös Toppelundin päiväkodissa kestävä kehityksen ajattelutapaa pyritään tuomaan päiväkodin arjen toiminnan kautta lasten tietoisuuteen ja tapaan toimia. Lasten tunneside sekä luontoon että ympäristöön on tärkeää, sillä vain omien kokemusten ja elämysten kautta myös lapsille tulee halu vaalia ja säilyttää ympäristöään. Ympäristökasvatukseen liittyy luonnon lisäksi myös tietoisuuden lisääminen sekä rakennetusta että sosiaalisesta ympäristöstä. Luonnonympäristöksi käsitetään sekä elollinen että eloton luonto, muun muassa ilma, vesi, kasvit ja eläimet. Sosiaalisesti ympäristöksi puolestaan luetaan lapsen sosiaalinen elinpiiri ja -suhteet. Rakennettua ympäristöä on kaikki ihmisen muokkaamat ja rakentamat paikat, joita voivat olla esimerkiksi tiet, talot, puistot ja nurmikentät. (Passoja 1997, 6.)

Myös varhaiskasvatussuunnitelman mukaan varhaiskasvatusympäristö jaetaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen osa-alueeseen. Ympäristöä suunniteltaessa on tärkeää ottaa huomioon edellä mainitut osa-alueet, sillä ne kaikki ovat merkityksellisiä sekä lapsen hyvinvoinnin että kehityksen kannalta. Varhaiskasvatussuunnitelmassa todetaan, että ympäristö on suunniteltava joustavaksi, jotta sitä on helppo muokata tarpeiden mukaan. Joustava ja moni-

puolinen ympäristö myös kasvattaa lasten mielenkiintoa, kokeilunhalua, uteliaisuutta ja innostaa heitä toimimaan ja ilmaisemaan itseään. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005, 17-18.)

Toppelundin päiväkodissa toteutetussa opinnäytetyössämme keskityimme siis lähinnä rakennetun ympäristön tarkastelemiseen sekä lasten että aikuisten näkökulmasta. Suunnitelmaa tehdessämme, meidän tuli huomioida useita eri teemoja sekä lasten että työntekijöiden näkökulmasta. Näitä teemoja ovat muun muassa lasten inhimillisen mittakaavan toteutuminen ja samalla aikuisten työergonomian huomioiminen, tilojen houkuttelevuus ja esteettisyys ja välineiden saatavuus. Sassi ja Tarkkonen (2003, 12) toteavat myös, että hyvään kasvuympäristöön kuuluu olennaisena osana sekä fyysinen kuin henkinenkin turvallisuus. Myös turvallisuus kulki tärkeänä teemana koko opinnäytetyössämme.

3.2.1 Tilojen esteettisyys

Tapaninen (2002, 91) kirjoittaa viihtyisän ympäristön olevan hallittavissa. Hän toteaa myös, että viihtyisä ympäristö sisältää erilaisia mahdollisuuksia sekä yhdessä- että yksinoloon. Siisti ja turvallinen ympäristö koetaan Tapanisen mukaan myös viihtyisämmäksi kuin hoitamaton ympäristö. Kokljuschkin (2001, 60-61) kuitenkin kyseenalaistaa tällaisen järjestyksen ja puhtauden ”ihannoinnin” ja toteaa päiväkotien olevan kauniita ja usein myös pikkusieviä. Hän toteaaakin, että myös epäjärjestyksen sietäminen antaa luovuudelle tilaa. Esteettisen orientaation on Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 28) todettu olevan laaja ja monitahoinen. Lapsi saa esteettisyyden tuntemuksia ja kokemuksia kauneuden, harmonian, melodian, rytmin, tyylin, jännityksen ja ilon, mutta myös näiden vastakohtien kautta. Parikka-Nihti (2011, 59) toteaa lasten aistivan herkästi, he havaitsevat asioita ympäristöstä; kauneutta, eroja, yhtäläisyyksiä ja poikkeavuutta. Taidetta tekevän ja kokevan lapsen esteettinen maailma sisältää Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan (2005, 23-24) muun muassa erilaisia muotoja, ääniä, värejä, tuntemuksia sekä näiden aistialueiden kokemusten yhdistelmiä. Jo varhaiskasvatusympäristö voi esteettisyydellään olla lapselle oikea taide-elämys.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 18) todetaan, että varhaiskasvatusympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon toiminnallisten näkökulmien lisäksi myös esteettisyys ja sen vaikutus päiväkodin ilmapiiriin. Sassi ja Tarkkonen (2003, 30) kirjoittavat, että lapsille yksityiskohtat ja niiden tarkastelu ovat tärkeitä. Kokljuschkin (2001, 61) toteaaakin, että päiväkodin tilojen suunnittelussa on usein pyritty kodinomaisuuden ja esteettisyyden korostamiseen, mutta unohdettu liikunnan vaatimat tarpeet. Mielestämme kuitenkin liikunnan huomioiminen kaikkien sisätilojen suunnittelussa lisää tilojen visuaalista ilmettä ja tuo sinne enemmän yksityiskohtia lasten mielenkiintoa herättämään.

Pyrimme toteutussuunnitelmaa tehdessämme ottamaan huomioon erilaiset värit, muodot ja materiaalit, jotta lapset saavat useita erilaisia aistiärsykeitä. Tilojen erillisuus antaa lapsille mahdollisuuden sulkea ovi perässään ja uppoutua tilan ja leikin tuomaan tunnelmaan. Tällöin lasten saamat kokemukset ovat erilaisia kuin tilan ollessa hälyinen ja useamman leikkiryhmän käytössä. Päiväkodin työntekijöitä huomioimme niin, että teimme sekä leikkitiloista että käytävätiloista mahdollisimman selkeät. Poistimme tiloista kaikki ylimääräiset ja rikkiäiset tavarat ja lajittelimme lelut omiin koreihinsa. Kun kaikilla tavaroilla on omat paikkansa, on myös tilojen siisteyden ja selkeyden ylläpito helppoa ja vaivatonta.

3.2.2 Tilojen turvallisuus

Saarsalmi (2008, 13) kirjoittaa teoksessaan ”Päivähoidon turvallisuussuunnittelu” päivähoiton turvallisuuden tarkoittavan ”päivähoidossa annettavan varhaiskasvatustyön turvallista toteuttamista.” Hän määrittelee turvallisuudessa huomioitaviksi asioiksi: toimintayksikön henkilöstön, päivähoidossa olevat lapset, satunnaisesti vierailevat henkilöt, toimintayksikön sisä- ja ulkotilat, ympäristön sekä toimintavälineet. Myös Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005, 18) todetaan, että varhaiskasvatustyön ympäristön tulee olla turvallinen ja huomioida lasten terveyteen ja muuhun hyvinvointiin vaikuttavat tekijät. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen selvityksessä päiväkodin turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä rakenteissa ovat muun muassa lattioiden liukkaus, terävien kulmien määrä seinissä ja ovien aukeamissuunnat. Myös päiväkodin sekä kiinteiden että irtaimien kalusteiden määrä, kunto ja tarpeiden vastaavuus ovat oleellisesti päiväkodin turvallisuuteen vaikuttavia asioita. Turvallisuuteen vaikuttavat myös siisteys, poistumisreittien selkeys ja paloturvallisuuden huomiointi tiloja suunniteltaessa. Myös akustiikan ja melutason huomioiminen sekä sisäilman laadun valvonta on tärkeää päiväkodissa sekä lasten että työntekijöiden hyvinvoinnin kannalta. (Palosaari & Saarsalmi 2006, 26.)

Mannerheimin lastensuojeluliitto on kehittänyt Kuuden Koon mallin tapaturmien ehkäisemiseksi. Malli koostuu kuudesta K-kirjaimella alkavasta turvallisuuteen liittyvästä sanasta. Nämä Koot ovat kartoita, korjaa, kirjaa, kouluta, kasvata ja kannusta. Kartoittamisella tarkoitetaan vaaranpaikkojen ja riskien kartoittamista, sekä näissä myös lasten kokemusten ja näkemysten huomiointia. Korjaamisella tarkoitetaan fyysisen ja sosiaalisen ympäristön puutteiden parantamista ja korjaamista. Kirjaaminen puolestaan merkitsee tapaturmien ja läheltä piti -tilanteiden merkitsemistä ylös ja näistä kertyvän tiedon hyödyntämistä suunniteltaessa tapaturmien ehkäisyä. Kouluttaminen tarkoittaa henkilökunnan taitojen ylläpitämistä ja päivittämistä tarpeen mukaan ajan tasalle. Kasvattaminen puolestaan liittyy lasten kasvattamista turvallisuuteen oman esimerkin kautta. Kannustamisella pyritään tuomaan turvallisuusasiat osaksi arkea. (Paavonheimo 2009, 4.)

Turvallisuuteen liittyvät seikat otimme huomioon niin, että poistimme päiväkodin yleisistä tiloista kaikki rikkinäiset ja huonokuntoiset kalusteet ja lelut. Pyrimme myös järjestämään leikkivälineet siten, että kaikille tavaroille on omat paikkansa, eivätkä ne loju pitkin leikkitalan lattiaa. Näin ollen myös siisteyttä on helppo ylläpitää. Liikuntaan liittyvät tilamuutokset huomioimme materiaalivalinnoissa, esimerkiksi lattiamateriaalin valinnassa. Suunnitelmasamme huomioimme myös hätäuloskäynnit ja niiden pitämisen vapaana.

3.3 Osallisuus

Osallistumista on monenasteista, vähäisempää tai syvempää. Vähäisintä osallistumista voi olla esimerkiksi suunnittelusta tiedottaminen, kun taas syvällisintä osallistumista voi olla se, että pääsee tekemään omia suunnitelmia, jotka vaikuttavat lopputulokseen. Näiden väliin jää osallistuminen, jossa asianomaisilta kysellään mielipiteitä eri vaihtoehdoista. Osallistuessaan ihmiselle muodostuu käsitys itsestä toimijana ja hän saa tunteen, että hän vaikuttaa asioihin. Osallistumiselle on ominaista vapaaehtoisuus ja omaehtoisuus. Myös osallistumiseen käytetty aika on osallistujan itse määriteltävissä; se voi olla pitkäaikaista tai hetkellistä osallistumista. Käsitteenä osallistuminen liittyy käytännönläheisempiin kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin sekä itseään että lähipiiriään kohtaan. (Karvinen & Norra 2002, 28; Parikka-Nihti 2011, 36.)

Unicefin lasten oikeuksien sopimuksen (2011) 12. ja 13. artiklassa todetaan, että ”lapsella on oikeus ilmaista omat mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. Lapsella on myös oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan ne eivät loukkaa muiden oikeuksia”. Parikka-Nihti toteaa osallisuuden olevan oikeutta sekä olla läsnä että osallistua ja se muodostuu voimaantumisen tunteesta. Hän toteaa osallisuuden olevan myös lapsen oma kokemus, jota aikuinen voi tukea, mutta ei tuottaa. Osallisuus tarkoittaa myös lapsen kokemusta omien kykyjensä riittävydestä, omasta merkityksestä ja vastuun saamisesta yhteisössä. Osallisuuden vastakohtana voidaan nähdä osattomuus, joka nähdään täydellisenä ulkopuolisuuden kokemuksena. Osattomuutta kokeneista lapsista saat- taan myöhemmällä iällä tulla piittaamattomia ja ilkeiltä taipuvaisia, sillä he eivät välttämättä koe olevansa vastuullisia ympärillään olevasta yhteisöstä tai ympäristöstä. Lasten osallisuutta ei kuitenkaan päivähoidossa ole ilman työntekijöiden sitoutumista osallisuuden tukemiseen. Lapsi ei voi valita osallisuutta, jos aikuinen ei sitä hänelle tarjoa. Vaikka osallisuutta on monitasoista ja syvimmillään lapset saavat valtaa ja vastuuta päätöksenteossa, vastuu lapsista ja heidän tekemisistään säilyy aina aikuisella. (Parikka-Nihti 2011, 34-35; Mäkitalo ym. 2011, 85.)

Huomioimme toteutussuunnitelmaa tehdessämme sekä päiväkodin työntekijöiden että lasten osallisuuden. Lasten ja työntekijöiden osallisuus toteutui opinnäytetyössämme eri menetelmiä

apuna käyttäen. Ennen suunnitelman tekemistä keräsimme sekä työntekijöiltä että lapsilta tietoa ja mielipiteitä päiväkodin tiloista, niin hyvistä kuin huonoistakin puolista. Näin annoimme sekä Toppelundin päiväkodin työntekijöille että lapsille mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa varhaiskasvatusympäristössä tehtäviin muutoksiin.

3.4 Kestävä kehitys

Kestävä kehitys eli keke on yksilöiden ja yhteisöjen tavoitteellista toimintaa, jonka tavoitteena on hyvä elämä nyt ja tulevaisuudessa. Tarkoituksena on, että ihminen sopeuttaa toimintansa luonnon asettamien reunaehtojen mukaisiksi. Kestävä kehitys voidaan jakaa neljään osa-alueeseen. Näitä kestävyiden näkökulmia ovat ekologinen, kulttuurinen, sosiaalinen sekä taloudellinen näkökulma. Ekologisesta näkökulmasta katsottuna kestävällä kehityksellä tavoitellaan luonnonympäristön säilyvyyttä, kun taas kulttuurisen näkökulman tavoitteena on eri kulttuuriperinteiden vaaliminen ja arvostaminen. Sosiaalisesti kestävällä kehityksellä tarkoitetaan demokratian ja tasa-arvon vaalimista, taloudellisesta näkökulmasta katsottuna kestävä kehitys on puolestaan inhimillisen elämänlaadun ja hyvinvoinnin kasvusta huolehtimista tasapainoisesti. (Parikka-Nihti 2011, 12; Luomi ym. 2010, 9.)

Päiväkotien kestävä kehityksen työn avulla voidaan säästää vettä, energiaa ja muita luonnonvaroja säästämällä rahaa. Keke-työllä voidaan parantaa päiväkotiyhteisön hyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta. (Luomi ym. 2010, 10.) Opinnäytetyömme kannalta kestävä kehityksen teemaksi nousi kalusteiden ja tavaroiden kierrätys sekä uusiokäyttö. Toppelundin päiväkodissa on aikaisemmin järjestetty kirpputoreja ja tavaroiden kierrätystä, joten tämä teema siirtyi luonnollisesti osaksi omaa opinnäytetyötämme. Parhaat käytännöt päivähoidossa -esitteessä (2010, 8) todetaan, että uuden ostaminen ei ole aina se paras vaihtoehto. Rikkoutuneet ja kuluneet tarvikkeet voivat olla kunnostuskelpoisia ja korjauksen jälkeen vielä pitkäänkin toimivia. Hankintoja tehtäessä tulisi huomioida tuotteen kestävyys, ympäristöystävällisyys sekä kotimaisuus. Parhaat käytännöt päivähoidossa -esitteessä (2010, 8) kehoitetaan myös selvittämään esimerkiksi lasten perheiden ja naapuripäiväkotien tarpeet ennen kuin ylimääräiset tai tarpeettomat käyttökelpoiset lelut ja kalusteet heitetään pois.

Kestävä kehitys ja sen teemat voidaan tuoda päiväkodin arkeen helposti erilaisissa pohdinnoissa ja keskusteluissa. Päiväkodin työntekijät antavat lapsille mallin kestävä kehityksen mukaisesta toiminnasta omalla esimerkillään, toiminnallaan ja puheellaan. Lapsen kasvaessa on päiväkodissa yhä helpompaa keskustella tarvikkeiden ja tavaroiden eliniästä ja sen pidentämisestä. Lasten kanssa voitaisiinkin pohtia myös uusien lelujen tarpeellisuutta ja ehdottaa mielikuvitusleikkejä, joihin ei tarvita useita leluja. Päiväkodissa voisi kokeilla esimerkiksi lelutonta kuukautta, jolloin päiväkotiin ei tuotaisi omia leluja, vanhojen lelujen vaihtotoria tai tuunaa lelu -päivää, jolloin vanhoille leluille luodaan uusi elämä. (Parikka-Nihti 2011, 21.)

Opinnäytetyössämme pyrimme käyttämään päiväkodissa jo olevia kalusteita ja materiaaleja. Lisäksi käytimme Espoon kaupungin kierrätyspisteen palveluita hyödyksi, jotta sinne tuodut käyttökelpoiset tai heidän kunnostamansa tavarat tulisivat uudelleen käyttöön ja toisaalta emme joutuneet ostamaan mitään uutta ja kallista. Näin siis toteutuivat kestävän kehityksen periaatteet taloudellisesta ja ekologisesta näkökulmasta.

4 Tiedonkeruu- ja arviointimenetelmät

Opinnäytetyömme on toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnalliseen opinnäytetyöhön keräsimme taustatietoa päiväkodin työntekijöiltä kyselylomakkeella, joka sisälsi sekä monivalinta- että avoimia kysymyksiä. Lasten mielipiteet keräsimme puolestaan toiminnallisilla valokuvaustuokioilla. Muutoksen onnistumista arvioimme lopuksi teemahaastattelun keinoin, johon valitsimme haastateltavat henkilöt eliittiotannalla.

4.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Vilkka ja Airaksinen (2005, 9-10, 42-43) kirjoittavat toiminnallisen opinnäytetyön tavoittelevan toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Se voi heidän mukaansa olla esimerkiksi ohje, perehdyttämisopas tai turvallisuusohjeistus. Olennaisista toiminnallisessa opinnäytetyössä on, että käytännön toteutus ja sen raportointi yhdistyvät. Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on työelämälähtöisyys, käytännönläheisyys ja tutkimuksellisten keinojen hyödyntäminen. Opinnäytetyössä tulee ilmetä opiskelijoiden riittävä taso alan tietojen ja taitojen hallinnasta. Tämä tarkoittaa sitä, että toiminnallista opinnäytetyötä suunniteltaessa ja toteutettaessa alan teorioita ja niistä nousevia käsitteitä tulee hyödyntää esimerkiksi eri valintoja tehtäessä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä teorian käsittely voi kuitenkin jäädä rajatummaksi ja vähäisemmäksi tutkimukselliseen opinnäytetyöhön verrattuna.

Toiminnallisissa opinnäytetöissä tutkimuksellisia menetelmiä käytetään esimerkiksi tiedonkeruussa ja arviointia toteutettaessa. Tutkimuksellisia menetelmiä käytettäessä voidaan hyödyntää sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen keinoja. Näitä käytettäessä tulee kuitenkin tarkkaan pohtia menetelmän tarkoituksenmukaisuutta. (Vilkka & Airaksinen 2004, 57, 63, 157.)

Omassa toiminnallisessa opinnäytetyössämme toteutimme ja tuotimme muutoksen Toppelundin päiväkodin varhaiskasvatusympäristöön. Tämä toteutus oli opinnäytetyömme toiminnallinen osuus. Ennen toiminnallista osuutta keräsimme päiväkodin henkilökunnalta tietoa kysely-

lomakkeen avulla. Tuotoksen toimivuutta puolestaan arvioimme opinnäytetyön lopussa teemahaastattelun keinoin.

4.2 Kyselylomake

Tiedonkeruu kyselomakkeella on erityisen hyvä silloin kun halutaan kerätä tietoa suurelta ja hajallaan olevalta joukolta ihmisiä. Kyselylomakkeen etuna on myös se, että vastaaja jää aina tuntemattomaksi ja näin ollen on helppo kertoa omia mielipiteitä erilaisista asioista. (Vilkka 2005, 74.) Kyselylomakkeilla voidaan siis helposti kerätä tietoa tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista ja asenteista, sekä uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Lomakkeilla voidaan myös pyytää arviointeja ja perusteluja toiminnoille sekä mielipiteille. Edellä mainittujen asioiden lisäksi useissa lomakkeissa on myös vastaajaa itseä koskevia taustakysymyksiä, kuten sukupuoli, ikä ja koulutus. (Hirsjärvi ym. 2000, 184.) Valitsimme lomakkeet taustatietojen keräämiseen, koska halusimme saada tietoa jokaiselta päiväkodin työntekijältä ja haastateltaviksi heitä oli liian monta.

Kyselylomaketta tehtäessä täytyy miettiä tarkkaan suoritetaanko kysely koko perusjoukolle vai käytetäänkö jotakin otantamenetelmää. Erilaisia otantamenetelmiä ovat yksinkertainen satunnaisotanta, systemaattinen otanta, ositettu otanta sekä ryväotanta. Yksinkertaisessa satunnaisotannassa havaintoyksiköt arvotaan ja systemaattisessa otannassa havaintoyksiköt puolestaan valitaan tasavälein. Ositettu otanta ottaa perusjoukon heterogeenisyyden huomioon havaintoyksiköitä valittaessa ja ryväotanta taas on toimiva vaihtoehto, kun tutkimuskohteenä ovat luonnolliset ryhmät. (Vilkka 2005, 79.) Oma otantamenetelmämme oli kokonaisuotanta, jossa valitsimme havaintoyksiköiksi jokaisen päiväkodin työntekijän. Halusimme saada vastauksen jokaiselta päiväkodin työntekijältä, jotta saisimme monipuolista tietoa ja erilaisia mielipiteitä tilojen hyvistä ja huonoista puolista sekä myös mahdollisimman paljon ideoita tilojen toimivuuden parantamiseksi.

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara (2000, 185-187) kirjoittavat, että kyselylomaketta laadittaessa voidaan käyttää erityyppisiä kysymyksiä. Näitä ovat avoimet kysymykset, joissa on vain yksi kysymys ja tyhjää tilaa vastaamista varten, monivalintakysymykset, joissa vastausvaihtoehdot on laadittu valmiiksi sekä asteikkoihin eli skaaloihin perustuvat kysymykset, joissa vastaaja valitsee asteikolta itselleen sopivimman vaihtoehdon. Omassa kyselylomakkeessamme käytimme asteikkoihin perustuvia kysymyksiä, joihin haimme tarkentavia vastauksia avoimien kysymysten avulla. Asteikko, jota kyselylomakkeessa käytimme, oli 5-portainen Likertin asteikko, jossa arvo 1 oli erittäin tyytymätön ja arvo 5 erittäin tyytyväinen.

4.3 Valokuvaus

Sekä lapset että myös aikuiset käyttävät kuvallista kieltä ja tarkastelevat kuvia järjestäessään maailmasta syntyneitä kokemuksiaan (Karppinen, Ruokonen & Uusikylä 2005, 47). Ennen sanallisten käsitteiden oppimista lapsi ajattelee kuvien avulla ja käyttää visuaalista kieltä (Räsänen 2008, 213). Näköhavaintojen kautta lapsi oppii hahmottamaan ympäristöään ja näiden havaintojen avulla lapselle aukeaa lopulta myös kuvien ja kirjoitettujen tekstien maailma (Ruhala, Ritokoski & Niinistö 2008, 31). Kuvallinen kieli auttaa konkretisoimaan kohteet ja hahmottamaan niihin liittyvät merkitykset. Kuvat ovat sekä asiayhteyteen, kulttuuriin että yhteisöllisyyteen sidonnaisia. Kuva on lapselle voimallinen väline, jos aikuinen ilmaisee arvostusta kuvassa esiintyviä asioita kohtaan. Lapsen rakentaessa kuvia tapahtumista ja kokemuksista, toimii hän samalla osallistujana ja oppii sen hetkisessä vuorovaikutustilanteessa. (Karppinen ym. 2005, 47.) Valokuvausta voidaan käyttää myös esimerkiksi dokumentoinnin välineenä, kun tallennetaan tapahtumia, paikkoja ja ihmisiä (Forsman & Piironen 2006, 74).

Jo päiväkotikäisillä lapsilla on erilaisia elämyksiä ja kokemuksia kasvuympäristöstään. Tämän takia he arvioivat mielellään omaa elinpiiriään. Lapsilla on paljon henkilökohtaisia kokemuksia lähiympäristönsä viihtyisistä, epävihtyisistä ja hoitamattomista alueista. Näistä aiheista keskusteleminen lasten kanssa helpottuu, kun apuna käytetään esimerkiksi piirtämistä, valokuvaamista tai videointia. (Forsman & Piironen 2006, 82, 146.)

Valitsimme yhdeksi menetelmäksemme valokuvaamisen, sillä koimme saavamme tällä keinolla konkreettista ja mahdollisimman tarkkaa tietoa lasten mieli- ja inhokkipaikoista. Koimme, etteivät videointi tai piirtäminen olisi niin hyödyllisiä ja informatiivisia menetelmiä. Videointi erityisesti pienimpien lasten kanssa olisi ollut mielestämme turhan haastavaa ja piirtämisen avulla emme välttämättä olisi saaneet lapsilta tarkkoja mielipiteitä päiväkodin mukavista ja kurjista paikoista. Omien kokemustemme mukaan lapset usein nimeävät ympäristöstään niitä asioita, jotka ovat sillä hetkellä hänen näköpiirissään. Myös tämän takia päädyimme valitsemaan menetelmäksemme valokuvauksen, sillä silloin pystymme lasten kanssa kiertämään päiväkodin eri tiloissa ja samalla pohtia paikkojen mielekkyyttä. Näin lapset saivat myös kokonaiskuvan päiväkodin kaikista leikkitiloista, eivätkä ajatukset rajoittuneet vain oman ryhmän tiloihin.

4.4 Teemahaastattelu ja sen analysointi

Teemahaastattelu on lomakehaastattelun ja strukturoimattoman avoimen haastattelun väli-muoto. Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu on Vilkan (2005, 101-102) mukaan yksi tutkimushaastattelun käytetyimmistä muodoista. Teemahaastattelua tehtäessä tutkimus-ongelmasta on tärkeää poimia keskeisimmät aiheet, joiden pohjalta teemahaastattelu teh-

dään. Hirsjärvi ja Hurme (2000, 47-48) muistuttavat, että teema-alueiden on oltava kaikille haastateltaville samat. Haastattelua tehtäessä ei kuitenkaan ole väliä sillä, missä järjestyksessä teemoja käsitellään. Tärkeintä on se, että vastaaja voi antaa oman subjektiivisen näkemyksensä teema-alueista. Olennaista on, että haastateltavien tulkinnat asioista ja niille antamat merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa. Teemahaastattelun vahvuutena on, että sitä ei ole sidottu kvalitatiiviseen tai kvantitatiiviseen tutkimukseen, eikä haastattelukertojen määrää tai haastattelun syvällisyyttä ole määritelty.

Haastateltavia valittaessa on tärkeää valita haastatteluun sellaisia henkilöitä, jotka tietävät tutkittavasta ilmiöstä mieluiten mahdollisimman paljon tai että heillä on omakohtaisia kokemuksia käsiteltävästä asiasta. Hirsjärvi ja Hurme (2000, 60) ovat kirjanneet asioita, jotka tulee ottaa huomioon haastateltavia valittaessa. Näitä seikkoja ovat haastateltavien määrä ja se, että toteutetaanko haastattelut yksilö- vai ryhmähaastatteluina. Hirsjärvi ym. (2000, 169) kirjoittavat, että kvalitatiivisen aineiston keruussa tutkija voi alkaa kerätä aineistoa haastatteleamalla päättämättä etukäteen, kuinka montaa henkilöä hän haastattelee. Tutkija jatkaa aineiston keruuta siihen asti, kunnes haastatteluissa alkavat kertaautua samat asiat, eikä tutkimusongelman kannalta uutta tietoa enää nouse esiin. Toinen vaihtoehto on valita haastateltavat lumipallo-otannalla, jossa tutkija valitsee etukäteen yhden tai useamman avainhenkilön, jotka johdattavat hänet aina uuden tiedonantajan luokse. Tätäkin otantamenetelmää käyttäessään tutkija ei tiedä etukäteen haastateltaviensa määrää. Jos tutkija kuitenkin haluaa päättää etukäteen haastateltavien määrän, voi hän käyttää eliittiotantaa, jossa tutkimuksen tiedonantajiksi valitaan ainoastaan sellaisia henkilöitä, joilla oletetaan olevan eniten tietoa tutkittavasta ilmiöstä. Valinnan kriteereinä voi esimerkiksi olla hyvä itsensä ilmaisemisen taito, puhekyky ja kirjoitustaito. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 88.)

Teemahaastattelua käytimme opinnäytetyössämme arvioinnin välineenä. Valitsimme päiväkodin työntekijöistä eliittiotannan avulla neljä henkilöä haastateltaviksi. Valitsimme haastateltavat niin, että saimme arviointihaastatteluihimme sekä lastenhoitajia että lastentarhanopettajia eri-ikäisten lasten ryhmistä. Näin saimme mahdollisimman laajaa ja monipuolista tietoa tekemästämme varhaiskasvatusympäristön muutoksesta ja sen vaikutuksista päiväkodin arjen toimintaan. Kysymykset laadimme opinnäytetyömme arviointikysymysten perusteella. Teemoina olivat muutosten hyödyllisyys, vaikutukset päiväkodin arkeen sekä tilojen käyttö ja toimivuus. Näiden teemojen pohjalta teimme muutamia apukysymyksiä, jotta pystyisimme paremmin ohjaamaan arviointihaastattelujen kulkua.

Haastattelujen analysointitapoja on monia ja useimmiten haastattelut tulee litteroida eli kirjoittaa sana sanalta puhtaaksi analysointia varten. Erilaisia analysointitapoja on muun muassa teemoittelu, tyypittely, diskurssianalyysi, keskusteluanalyysi ja sisällönanalyysi. (Hirsjärvi ym. 2010, 222, 224). Käytimme arviointihaastatteluja analysoidessamme sisällönanalyysin keinoja

jäsentääksemme haastatteluista saadun aineiston. Tuomi ja Sarajärvi (2002, 110) toteavat, että sisällönanalyysillä pyritään järjestämään saatu aineisto tiiviiseen ja selkeään muotoon informaatiota kadottamatta.

Tuomi ja Sarajärvi (2002, 111) jakavat aineistolähtöisen sisällönanalyysin kahdeksaan eri vaiheeseen. Ensimmäisessä vaiheessa kerätyt haastattelut kuunnellaan ja litteroidaan sanatar-kasti. Tämän jälkeen aineistosta alleviivataan arviointikysymysten kannalta olennaiset asiat, jotka muutetaan alkuperäisilmauksista pelkistettyyn muotoon ja listataan ne. Pelkistämisen jälkeen ilmauksista etsitään samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, jotka yhdistetään alaluok-kiin. Alaluokat yhdistetään tämän jälkeen yläluokiksi ja viimeisenä yläluokat yhdistetään ja niistä muodostetaan kokoavat käsitteet.

5 Opinnäytetyön vaiheet

Opinnäytetyömme toiminnallinen osuus on jaettu neljään eri vaiheeseen. Näitä vaiheita ovat kehittämistehtävä, toteutussuunnitelman laatiminen, konkreettinen muutos Toppelundin päi-väkodissa sekä arviointihaastattelut. Dokumentoimme opinnäytetyömme kaikki vaiheet valo-kuvaamalla, sillä halusimme tehdä mahdollisimman selkeäksi tekemämme työn ja koimme, että valokuvaus olisi paras keino havainnollistaa tehtyjä muutoksia.

5.1 Kehittämistehtävä

Teimme ammattityön ja palveluinnovaatioiden kehittämisen harjoittelussa tammikuun ja maaliskuun välisenä aikana kehittämistehtävän, jossa keräsimme sekä Toppelundin päiväkodin työntekijöiltä että lapsilta tietoa ja mielipiteitä päiväkodin tiloista. Perustimme opinnäyte-työmme kehittämistehtävämme tuloksiin, joten halusimme siksi tuoda myös kehittämistehtä-vän vaiheet näkyviksi opinnäytetyössämme.

Keräsimme kahden eri ryhmän lapsilta mielipiteitä päiväkodin leikkitiloista toiminnallisten valokuvaustuokioiden avulla. Valokuvaustuokioilla oli mukana yhteensä 16 lasta ja ne toteu-tettiin helmikuun 2012 aikana. Päiväkodin työntekijöiltä kerätty tieto saatiin puolestaan kyse-lylomakkeita käyttäen. Kyselylomakkeisiin vastaaminen oli vapaaehtoista ja vastauksia saim-me 12 kappaletta. Näiden tulosten pohjalta teimme suunnitelman tilojen muokkaamista var-ten.

5.1.1 Tiedonkeruu kyselylomakkeilla työntekijöiltä

Keräsimme päiväkodin työntekijöiltä mielipiteitä ja ideoita sekä yhteisten että ryhmien omien tilojen toimivuudesta kyselylomakkeiden avulla. Kyselyyn vastaaminen oli työntekijöille va-

paaehtoista, sillä jätimme kyselylomakkeet päiväkodin kahvihuoneeseen kahden viikon ajaksi. Informoimme etukäteen työntekijöitä tekemästämme lomakkeesta ja yritimme innostaa ja motivoida heitä vastaamaan kyselyymme. Pyysimme työntekijöitä palauttamaan täytetyt lomakkeet kahvihuoneessa olleeseen palautuslaatikkoon, joten näin saimme kerättyä mielipiteet niin, että työntekijöiden anonymiteetti säilyi.

Kyselylomakkeisiimme vastasi Toppelundin päiväkodin kasvatushenkilökunnasta 12 työntekijää. Yhteensä heitä on päiväkodissa 22, joten tämä tarkoittaa, että vastausprosentti oli 54,5%. Saimme kyselylomakkeista hyviä mielipiteitä ja vastauksia, joita pystyimme käyttämään toteutussuunnitelmaa tehdessä.

Yhteisiin tiloihin oltiin Toppelundin päiväkodissa pääosin tyytyväisiä. Ensivaikutelma kyselylomakkeiden tuloksista oli se, että päiväkotiin toivottiin lisää tilaa ja laajennusta. Tilojen ahtauteen tuntui vaikuttavan myös ylimääräisten ja rikkinaisten tavaroiden säilyttäminen sekä ryhmien omissa että kaikille yhteisissä tiloissa. Päiväkodissa tunnuttiin olevan erityisen tyytyväisiä siihen, että käytävätiloja on hyödynnetty monipuolisesti.

”Tässä talossa on hyvää jakotilat (ei ole itsestänselvyyks joka talossa), joihin lapsia saa jaettua.”

Kaikki yhteiset leikkitilat saivat keskiarvoksi yli 3 (asteikolla 1-5, jossa 1=erittäin tyytymätön ja 5=erittäin tyytyväinen) lukuun ottamatta nukkekotileikkitilaa, jossa keskiarvo oli 2,8 (Liite 3). Koska kaikki yhteiset leikkitilat saivat sekä positiivisia että negatiivisia kommentteja, päädyimme siihen, että käytäväleikkitilat ovat tärkeitä ja mieluisia. Negatiiviset kommentit kuitenkin paljastivat, että tiloissa olisi kehittämisen varaa ja uusia ideoita ja järjestelyjä kaivataisiin. Tämän takia muutosta tulisi tehdä kaikissa yhteisissä leikkitiloissa legoleikkitilaa lukuun ottamatta. Omien havaintojemme mukaan legoleikki oli kaikista toimivin vaihtoehto sille varattuun tilaan, ja tätä tilaa emme lähteneetkään muuttamaan.

”Leikkitilat toki kaipaavat kehittämistä, jotta ne olisivat innostavia, leikkiin kutsuvia ja leikkirauhaa tarjoavia.”

Suurella osalla kyselylomakkeiden vastauksista päiväkotiin toivottiin liikuntasalia tai tilaa, jossa lapset saisivat rauhassa peuhata ja purkaa energiaa. Mielestämme ainoa tällainen peuhaamispaikka Toppelundin päiväkodissa oli isoille palikoille varattu leikkipaikka. Päiväkodin työntekijät olivat kuitenkin jo ehtineet muokata tilaa niin, että siellä oli nyt tarjolla lapsille erilaisia liikuntavälineitä ja isot palikat olivat sillä hetkellä ripoteltuina ympäri päiväkodin tiloja niin, että niitä ei voinut kunnolla käyttää peuhaamis- ja rakentelumielessä. Haluaisimmekin tuoda isot palikat peuhaamistarkoituksessa takaisin johonkin niille sopivaan tilaan.

”Isot palikat ovat suosittuja, vaikka ovatkin hieman ahtaassa paikassa.”

Kuva 2: Toppelundin päiväkodissa liikuntasali toimii ryhmätilana

Vastauksissa kaivattiin myös lisää palaveritilaa, sillä nyt jotkut palaveritiloista ovat ahtaita ja niitä on liian vähän. Pyrimme toteutussuunnitelmassamme tuomaan päiväkotiin ainakin yhden uuden palaveritilan ja selkiyttämään jo olemassa olevia tiloja. Näin pyytkihuoneessa ei tarvitsisi enää pitää palavereita. Henkilökunnan tiloista myös pukuhuone sai osakseen paljon negatiivista palautetta. Tiloihin toivottiin lisää säilytystilaa ja leveämpiä kaappeja. Toiveena oli myös, että pukuhuonetiloja siivottaisiin ja sieltä karsittaisiin pois turhat ja ylimääräiset tavarat. Henkilökunnan omista tiloista kahvihuoneeseen oltiin kaikista tyytyväisimpiä ja se saikin keskiarvoksi 4.

Ryhmien omista tiloista tyytymättömmimpiä oltiin riisumis- ja pukeutumistiloihin, joihin toivottiin enemmän tilaa ja selkeyttä. Lisäksi ryhmien omat kalusteet saivat paljon kritiikkiä. Suuri osa niistä on jo vanhoja, nitiseviä ja kuluneita. Näitä toivottiin vaihdettaviksi uusiin ja aikuisille ergonomisempiin vaihtoehtoihin. Kehittämiskohteeksi nousi myös monessa ryhmässä oman ryhmän leikkilat ja niiden jaettavuus. Myös nukkumistiloihin kaivattiin muutamassa ryhmässä uusia, vähemmän tilaa vieviä sänkyjä.

”Uskon, että monia käytännöllisempiäkin kalusteratkaisuja olisi olemassa, esim. sängyt vievät paljon tilaa.”

5.1.2 Lasten mielipiteet tiloista

Valitsimme Toppelundin päiväkodista kaksi lapsiryhmää, joille toteutimme toiminnalliset valokuvaustuokiot. Käytännön kannalta oli järkevintä toteuttaa valokuvaustuokiot niille lapsiryhmille, joissa itse työskentelimme työharjoittelun ajan. Toisen ryhmän valokuvaustuokioista karsiutui pois ryhmän kolme nuorinta erityislasta. Molempien ryhmien valokuvaustuokioista muutama jäi toteuttamatta lasten poissaolojen vuoksi. Lisäksi toisen ryhmän yksi lapsi kieltäytyi valokuvaustuokiosta. Lasten kanssa toteutettuja valokuvaustuokioita arvioimme täyttämämme itsearviointilomakkeiden (Liite 2) perusteella. Lomakkeissa arvioimme tuokioiden onnistumista kolmella eri osa-alueella. Näitä osa-alueita olivat lapsen motivoituneisuus, saadun materiaalin (kuvat ja mielipiteet) hyödyllisyys sekä ohjauksen sujuvuus. Lisäksi arvioimme jokaista tuokiota kokonaisuutena. Itsearviointilomakkeessa arvioimme näitä osa-alueita 5-portaisella Osgoodin asteikolla, jossa toisena ääripäänä oli 1, heikko ja toisena ääripäänä 5, erinomainen.

Lasten mielipiteissä ja kommentteissa mieluisimmiksi leikkipaikoiksi koettiin lapsiryhmien omat tilat. Yleisistä leikkitiloista mieluisimmaksi nousi isoille palikoille varattu tila. Hiekka-leikkitila ei ollut yhdenkään lapsen mielestä se mieluisin leikkipaikka ja kolme lasta valitsikin sen inhokikseen muun muassa epämieluisien lelujen takia. Myös yhteisenä oleva veistotila, joka päiväkodissa toimii Barbieleikkitilana, sai usean lapsen valitsemaan sen inhokkipaikkaan. Osa lapsista kertoi tilan olevan kurja leikkivälineiden takia, mutta kaksi eivät osanneet määritellä, miksi eivät pitäneet tilasta.

”Koska mä en vaan tykkää.”

Kuva 3: Barbiet ja isot palikat ennen muutosta

Myös osa muista tiloista sai lapset antamaan tiloista kommentteja, jotka eivät liittyneet itse tilaan, vaan esimerkiksi tilaan liittyvään tunnelmaan, leikin herättämiin tunteisiin tai kavereihin. Osa tällaisista tilaan fyysisesti liittymättömistä mielipiteistä olivat positiivisia, osa puolestaan negatiivisia. Näitä tiloja olivat hiekkaleikkitila, isoille palikoille varattu tila ja lapsen omassa ryhmässä olevat lautapelit.

”Mä en oikein tykkää siit häviämisestä.”

Paikkakokemukset ja mielikuvat eivät synny pelkästään fyysisestä ympäristöstä, vaan siihen vaikuttaa myös sosiaalinen ulottuvuus ja tunnelma (Forss 2010, 101). Havaitsimme valokuvaustuokioiden aikana, että lapset saattoivat valita mielipaikakseen paikan, jossa oli mukava leikkiä tiettyjen kavereiden kanssa. Tämä korostui varsinkin esikouluikäisten lasten kommentteissa. 3 - 5-vuotiaiden lasten kommentteissa korostui negatiivisissa mielipiteissä tunnelman merkitys. Tilaa ei koettu mukavaksi, mutta tarkempaa syytä tai perustelua tälle mielipiteelle ei lapsilta löytynyt.

Tärkeimmiksi asioiksi lasten valitessa suosikitilaansa nousivat tilassa olevat lelut ja leikkivälineet. Lapsiryhmien omissa tiloissa olevat tilat saivat suosiota juuri tiloissa olevien leikkivälineiden takia.

”Koska siel on niitä söpöjä Petshoppeja. Legot on hyviä, mä ihan rakastan niitä.”

”Siks ku siel voi leikkii lääkäriiki. Siel voi olla mikä tahansa olento tai ihminen.”

Kuva 4: Oman ryhmän leluja

Arvelemmekin, että ryhmien omissa tiloissa olevat lelut olivat paremmassa kunnossa kuin yhteisissä leikkitiloissa olevat välineet. Ryhmien tiloissa olevat välineet olivat usein myös paremmassa järjestyksessä kuin yhteisissä tiloissa olevat lelut.

Myös peuhaaminen ja majojen rakentelu nousi mieluisaksi tekemiseksi varsinkin esikouluikäisten lasten vastauksissa. Isoille palikoille varattu tila ja esikouluryhmän pieni nukkari, jossa patjoilla sai rakennella majoja, olivat varsin mieleisiä usean lapsen mielestä.

5.2 Toteutussuunnitelma

Toteutussuunnitelmamme varhaiskasvatusympäristön muokkaamisesta perustuu siis Toppelundin päiväkodin henkilökunnalle tekemämme kyselyn vastauksiin (Liite 3), lapsilta kerättyihin mielipiteisiin (Liite 4), sekä omiin havaintoihimme harjoittelujakson aikana. Jo ennen tuloksista esiinnoussutta toivetta liikunta- tai peuhaamismahdollisuuksien lisäämisestä, olimme havainneet, että päiväkodin käytävätiloja voisi hyödyntää siirtymätilanteissa monipuolisemmin ja näin lisätä lasten arkiliikuntaa. Poimimme tämän lisäksi tuloksista asioita, jotka olivat toteutettavissa ja asioita jotka olivat nousseet esille useista kommentteista ja havainnoista. Haimme myös ideoita eri kirjoista ja tutkimuksista sekä teimme tutustumiskäynnin Lasten liikunnan oppimiskeskukseen, joka toimii Vanttilan päiväkodissa.

5.2.1 Yleiset tilat

Käytäviä voisi hyödyntää tehokkaammin tekemällä lattioille erilaisia viivoja ja muotoja esimerkiksi maalaamalla, tarroilla tai muotolaatoilla. Näitä pitkin lapset voisivat kävellä tai hypätä liikkueessaan paikasta toiseen. Lattioille voisi myös tehdä peli-/hyppyruudukoita ja rajata eri alueita eri toiminnoille. Seiniä voisi hyödyntää maalaamalla niihin erilaisia kuvioita, kirjaimia tai numeroita. Nukkekodin paikalle voisi veistotiloista tuoda kartonkitelineen. Nukkekodin voisi puolestaan viedä Barbieleikkitilaan, jonkin ryhmän omiin tiloihin tai varastoon.

Kuva 5: Tunnelmia käytäviltä ennen muutosta

Barbieleikkitilaan olemme suunnitelleet suursiivousta. Tiloista pitäisi poistaa kaikki ylimääräiset ja rikkiäiset tavarat ja järjestää tila toimivammin. Korkeista kaapeista voisi veistovälineet kasata esimerkiksi laatikoihin ja laittaa säilytykseen esimerkiksi kaappien ylähyllyille. Lisäksi kartonkitelineelle voisi miettiä paremman ja järkevämmän säilytyspaikan päiväkodista, esimerkiksi nukkekotileikin tilalle. Barbieleikkitilaa voisi monipuolistaa tuomalla sinne myös muita leluja Barbien lisäksi.

Vesileikkitilaa voisi hyödyntää lasten peuhupaikkana. Lattian voisi pehmustaa esimerkiksi jumppamatoilla tai painimattopaloilla. Peuhuhuoneeseen voisi tuoda lisäksi käytävällä olleet isot palikat. Yhdelle seinälle voisi laittaa kiipeilyverkon tai puolapuut kiipeilyä varten. Seinälle voisi myös maalata tai teipata maalitaulun tai kiinnittää koripallokorin pallonheittoa varten. Yksi idea voisi myös olla laittaa kattoon roikkumaan köysiä roikkumista ja kiipeilyä varten.

Kuva 6: Vesileikkitilan lelut ja vesipiste

Vesileikkitilaan olemme suunnitelleet laittavamme myös aikuisten pöydän lavuaarin yläpuolelle. Tällöin huoneeseen saisi myös yhden lisätilan palaverien pitämistä varten ja lavuaari olisi pois lasten tieltä heidän peuhatessaan huoneessa. Pöydän yläpuolelle seinälle voisi myös laittaa hyllyn, jossa olisi tilaa esimerkiksi peleille tai lelulaatikoille.

Hiekkaleikkitilassa olevia leluja voisi monipuolistaa ja kierrättää. Tilaan voisi tuoda muitakin leluja kuin eläimiä ja astioita, esimerkiksi muovifiguureja ja Gogoja. Myös eläimiä voisi olla monipuolisemmin, kotieläimistä dinosauruksiin. Eri lelut lajiteltaisiin kangaskasseihin ja ripustettaisiin hiekkaleikkitilan yläpuolella oleviin naulakoihin. Tästä lapset voisivat helposti valita millä haluavat hiekkaleikissä leikkiä ja ylimääräiset lelut olisivat poissa tieltä.

Kuva 7: Hiekkaleikki

5.2.2 Henkilökunnan tilat

Vesileikkitalaan tulisi korkea pöytä ja tuolit aikuisten palaverieja varten. Veistotilojen siivoamisella ja järjestelemisellä myös tästä tilasta saisi mieluisemman palaveripaikan. Myös terapiahuoneeseen voisi tuoda matalan lasten pöydän tilalle korkean aikuisillekin sopivan pöydän ja tuolit. Pukuhuonetilojen raivaaminen ja järjestely saisi myös tästä tilasta viihtyisämmän ja toimivamman. Pukuhuoneeseen voisi myös tuoda esimerkiksi kenkätelineen. Suihkunurkkaus tulisi siistiä ja pohtia sen tarpeellisuutta suihkuna, voisiko olla esimerkiksi säilytystilana?

Kahvihuone pysyisi entisellään, sillä se oli sekä omasta mielestämme että päiväkodin työntekijöiden mielestä toimiva ja käytännöllinen nykyisessä muodossaan. Kahvihuoneessa voisi kuitenkin jossain vaiheessa tehdä myös siivous- ja raivaustöitä, jotta tilasta saisi vielä entistä viihtyisämmän ja selkeämmän. Kahvihuoneen kaksi rikkiäistä tuolia voisi myös korvata uusilla tuoleilla.

5.3 Varhaiskasvatusympäristön muutos

Toteutussuunnitelman tehtyämme esittelimme sen päiväkodin johtajalle ja keskustelimme hänen kanssaan siitä. Poimimme suunnitelmasta yhdessä tärkeimpiä ja toteuttamiskelpoisimpia ideoita ja valitut ideat toteutimme käytännössä. Materiaalivalintoja pohtiessamme sovimme, että päiväkoti tilaisi uusia painimattoja, joilla peuhuhuoneen lattian voisi päällystää. Sovimme myös, että kävisimme itse valitsemassa ja tilaamassa Espoon kaupungin kierrätyspisteestä uusia aikuisten pöytiä ja tuoleja eri tiloihin. Päiväkodin johtaja sanoi tilaavansa hiekkaleikkiin suunnittelemamme kangaskassit sekä roskalavan poisheitettävälle tavaroille. Päiväkodin askarteluvälineet olivat myös vapaassa käytössä.

Muutospäivän lähestyessä saimme kuitenkin päiväkodista viestiä, että painimattoja ei tilatakaan ja pöytätilauksemme oli peruutettu. Painimattojen tilalla saimme käyttää päiväkodin jumppamattoja, jotka eivät olleet enää käytössä. Pöytätilauksen peruuttamisen syynä oli pöytien sopimattomuus päiväkodin muuhun sisustukseen. Näistä vastoinkäymisistä huolimatta päätimme jatkaa projektiamme positiivisella mielellä ja koimme, että päiväkodin käytöstä poistuneiden jumppamattojen käyttö peuhuhuoneessa vain tukisi kestävän kehityksen teemaa.

5.3.2 Muutospäivä

Kun saavuimme muutospäivänä 12.4. päiväkodille, olivat työntekijät jo aloittaneet siivousurakkaansa muun muassa raivaamalla pukuhuonetta. Koska päiväkotia oli vielä auki ja muutoskohteitamme olleet tilat olivat käytössä, aloitimme urakkamme askartelemalla käsi- ja jalkakuvioita käytäviä varten.

Kun päiväkodin lapset alkoivat lähteä ulos, pääsimme tyhjentämään vesileikkihuoneen. Raivasimme koko tilan tyhjäksi kaikista kalusteista ja leluista ja valitsimme niistä ne, joita halusimme käyttää peuhutilassa. Loput kalusteista sijoitimme päiväkodin muihin tiloihin. Raivausurakan jälkeen leikkasimme jumppamatot huoneen lattialle sopiviksi ja asettelimme ne tiiviisti paikoilleen peittämään suurimman osan peuhuhuoneen lattiasta. Tämän jälkeen toimme peuhuhuoneeseen isot leikkipallot sekä muutamia lattiatyynyjä. Rajasimme peuhuhuoneen nurkkaan myös pienen kotileikkihuoneen matalilla hyllyköillä. Kotileikkihuoneen tarkoituksena oli rajata peuhutila siten, että tilan vesipiste ei olisi peuhaamisleikkien tiellä tai aiheuttaisi vaaratilanteita lasten leikkiessä vauhdikkaita leikkejä. Kotileikkihuonetta varten karsimme rikkinäiset nuket, nuket vaatteen sekä astiat roskien viemiseksi ja järjestelimme leikkivälineet omiin laatikoihinsa.

Kuva 9: Peuhutilan kotileikkinurkkaus ja peuhualue

Seuraavaksi siirryimme Barbie-huoneeseen, jossa suurimmaksi työksi muodostui rikkinäisten ja turhien tavaroiden poistaminen, tilan siivoaminen sekä ehjien tavaroiden järjestely omille paikoilleen. Barbie-huoneessa ollut suuri kartonkiteline löysi myös oman paikkansa käytävältä päiväkodin toisesta päästä. Näin huoneeseen tuli lisää tilaa ja avaruutta. Tämän jälkeen järjestelimme kalusteet uusille paikoilleen ja toimme tilaan myös uusia hyllyjä sekä ison nukkekodin käytävältä. Saatuaamme huoneen siistiksi totesimme huoneen kaipaavan vielä hieman jotain piristystä ja väriä. Päätimmekin siis tehdä Barbie-huoneen seinälle noin kaksi metriä korkean puun värillisestä kontaktimuovista.

Kuva 10: Uudistunut Barbie-huone

Illan päätteeksi sijoittelimme aikaisemmin leikkaamamme käsi- ja jalkakuviot käytävien lattioille ja seinille sekä liimasimme värillisestä kontaktimuovista tehdyt pallot yhdelle päiväkodin käytävistä. Tämän lisäksi siirsimme yhden vessan oven eteen penkin, jonka yli lapset voisivat mennä wc:hen kiipeilyä harjoitellen. Laitoimme penkin yläpuolelle sekä käsi- ja jalkakuvioiden yhteyteen lyhyet lorut, jotka ohjeistivat lapsia niiden käytössä.

"Kosketa merkkiä kädellä ja jalalla, muuttuu asento aika tavalla!"

"Penkin yli kapua, jos et pääse, pyydä apua!"

Kuva 11: Käytäväaktiviteetteja

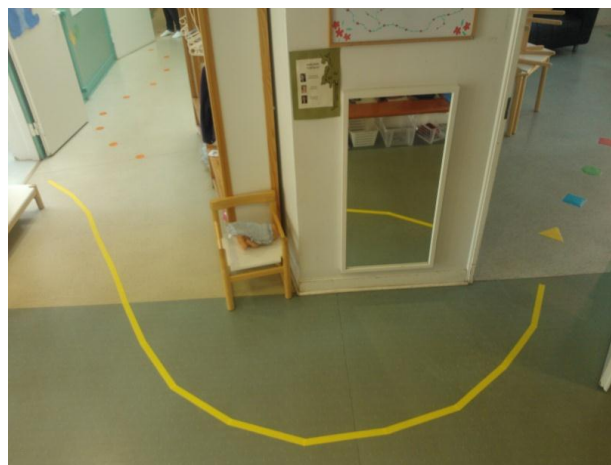
5.3.3 Muutoksen viimeistely

Palasimme 21.5. Toppelundin päiväkotiin viimeistelemään aloittamamme muutoksen. Tarkoituksenamme oli tehdä hiekkaleikkiin muutamia kangaskasseja leluja varten sekä tuoda käytäville lisää tekemistä lapsille. Päiväkodin henkilökunta oli tilannut etukäteen käyttöömmme viisi vaaleaa kangaskassia, joten meidän ei tarvinnut ommella itse kasseja. Aloitimme viimeistelypäivämme lajittelemalla hiekkaleikin lelut neljään eri kategoriaan: dinosaurukset, villieläimet, kotieläimet ja astiat. Jotta lasten olisi helppo valita haluamansa lelut ja siivota leikkien loputtua lelut oikeille paikoilleen, piirsimme kangastusseilla jokaiseen kassiin kuvan kyseisestä kategoriasta. Kangaskassit sijoitimme hiekkaleikin yläpuolella oleviin naulakoihin, joista lapset voisivat aina pyytää aikuiselta haluamansa lelut. Näin hiekkaleikki pysyisi siistinä.

Kuva 12: Hiekkaleikin lelut lajiteltuina kasseihin

Halusimme tuoda päiväkodin molempiin päätyihin vielä lisää toimintoja käytäville, sillä käytävät näyttivät edelleen hieman tylsiltä ja kaipasivat piristystä. Päädyimmekin siis hetken mieli-johteesta tekemään alle 3-vuotiaiden lasten ryhmien luokse värillisestä kontaktimuovista matoja, joita pitkin lapset voisivat liikkua ryhmätilan ja wc:n välillä. Matojen tarkoituksena oli helpottaa siirtymätilanteita sekä samalla antaa lapsille mahdollisuuden harjoitella tasapaino- ja viivakävelyllä. Yli 3-vuotiaiden lasten ryhmien luokse teimme siirtymätilanteita monipuolistamaan pitkän hyppyrudukon, jota pitkin käytävällä voisi liikkua hyppien paikasta toiseen. Tämän lisäksi teimme vielä muutamia käsi- ja jalkakuvioita käytäville, koska ne olivat päiväkodin työntekijän mukaan olleet niin kovassa suosiossa ja osa kuvioista oli otettu käytäviltä ryhmätiloihin.

Kuva 13: Hyppyruudukko ja viivakävely ryhmätilasta wc:hen

5.4 Arviointihaastattelut

Toteutimme arviointihaastattelut Toppelundin päiväkodissa 11.6.2012 eli kaksi kuukautta varsinaisen muutospäivän jälkeen. Haastattelut toteutimme yksilöhaastatteluina, joihin olimme valinneet haastateltavat muutamaa viikkoa aikaisemmin eliittiotannalla ja sopineet samalla haastateltavien kanssa tarkemmista haastatteluajankohdista. Kerroimme haastatteluajoja sopiessa haastateltaville myös hieman arviointihaastattelumme luonteesta ja siitä kuinka he voivat siihen valmistautua esimerkiksi pohtimalla ja havainnoimalla tekemiämme muutoksia varhaiskasvatusympäristössä. Haastattelupäivänä pyysimme haastateltavia allekirjoittamaan suostumuksen arviointihaastatteluun osallistumisesta ennen haastattelun alkua. Saapuessamme haastattelupäivänä päiväkotiin yksi haastateltavista ehdotti yksittäisten haastattelujen yhdistämistä ryhmähaastatteluksi ajan säästämiseksi. Pitäydyimme kuitenkin yksilöhaastatteluissa, sillä ryhmähaastattelua varten olisimme tarvinneet videokameran ja tarkemmin suunnitellun kysymyspatteriston. Pienillä aikataulumuutoksilla tämä onneksi sopi kaikille haastateltaville, eikä kukaan joutunut perumaan haastattelua. Teimme haastattelut päiväkodin tiloissa erillisessä huoneessa, jossa saimme olla rauhassa.

Haastattelut kestivät 10 - 15 minuuttia ja haastatteluista saimme litteroitua materiaalia 20 sivua. Analysoimme litteroidun materiaalin sisällönanalyysin keinoin niin, että alleviivasimme tekstimateriaalista ensin kolmella värillä eri arviointikysymysten mukaisiin teemoihin kuuluvat ilmaukset. Näiden lisäksi kaikista haastatteluista nousi esiin myös oman ryhmän kannalta epäkäytännöllisiä muutoksia sekä kehittämisehdotuksia. Halusimme ottaa nämä myös mukaan analyysiimme, joten otimme myös näille teemoille omat värikoodit. Kokosimme taulukkoon (Liite 5) jokaisesta alkuperäisilmauksesta esimerkit ja niiden perään sulkuihin kuinka monessa

haastattelussa kyseinen asia oli mainittu. Sisällönanalyysiä tehtäessä kuuluisi aineisto muuttaa alkuperäisilmauksista pelkistetyiksi ilmauksiksi, joista muodostetaan alaluokat ja sen jälkeen pääluokat. Lopuksi pääluokat vielä kootaan yhdistäviksi luokiksi. Omista haastatteluista saamamme aineisto oli kuitenkin niin kohdennettua ja yksiselitteistä, että emme saaneet pelkistetyistä ilmauksista muodostettua alaluokkia, jotka olisimme yhdistäneet pääluokiksi. Alkuperäisilmauksista tiivistimme siis pelkistetyt ilmaukset, jotka otsikoimme viiteen eri yhdistävään luokkaan. Yhdistäviksi luokiksi muodostuivat hyödylliset muutokset, turhat/epäkäytännölliset muutokset, vaikutukset päiväkodin arkeen, käyttötarkoitukset sekä kehitysehdotukset.

Hyödylliset muutokset

Kun haastateltavilta kysyttiin heidän mielestään hyödyllisimmistä muutoksista, kaikki tekemämme muutokset mainittiin. Vesileikkihuoneen muutos peuhuhuoneeksi oli ainoa uudistus, jonka kaikki haastateltavat mainitsivat yhdeksi hyödyllisimmistä ja onnistuneimmista muutoksista. Peuhuhuoneesta pidettiin erityisesti lämpimän lattian ja yleisen pehmeiden takia. Peuhuhuone antoi haastateltavien mukaan lapsille myös mahdollisuuden tehdä rakennelmia isoista palikoista sekä leikkiä raisumpiakin peuhaamisleikkejä.

”...ne rakentelee majoja siellä ja tota kaikkee mitä niistä palikoista, isoista palikoista nyt saa tehtyä.”

Barbie-huoneen muutosta pidettiin hyödyllisenä varsinkin sen selkiytymisen takia. Tilasta poistettiin kaikki ylimääräiset tavarat ja rikkinaiset lelut, jotta ehjät lelut saivat omat selkeät paikkansa. Tähän haastateltavat olivat tyytyväisiä ja toivoivat, että lelut pysyisivät jatkossakin omilla paikoillaan. Kiitosta sai myös kartonkitelineen siirtäminen pois tilaa viemästä sekä käytävällä olleen nukkekodin tuominen Barbie-huoneeseen, sillä nukkekoti oli käytävällä käytettävänä ja lähinnä tiellä.

”Tähän tuli niinku tilaa jotenki ja niinku ihan oikeesti ku tost oli se korkea tötterö pois, et näinhän sen tilan pitää olla, että sä ku sä tuut, nii sä tunnet jos sen tilan...”

Kolme haastateltavaa piti hiekkaleikkiä nyt selkeämpänä, kun lelut olivat jaoteltu omiin kangaskasseihinsa. Hiekkaleikki näytti heidän mielestään selkeältä ja siistiltä, kun kaikki lelut eivät loju hiekan joukossa. Selkeä hiekkalaatikko antaa lapsille enemmän leikkutilaa, kun ylimääräiset lelut ovat pois tieltä. Yksi haastateltavista piti myös tekemiämme kangaskasseja esteettisesti kauniina ja tämän takia koki hiekkaleikin muutoksen onnistuneeksi.

*”Et eläimet ois eläin kerrallansa, koska sittehan se ei oo täynnä nii noit tavaroi-
roita se koko hiekkalaatikko.”*

Käytävälle tehty muutokset olivat kolmen haastateltavan mielestä hyödyllisiä niiden moni-
puolisuuden takia. Käytävälle tulleet viivat, pallot ja hyppyrudukko ovat lisänneet arkiliik-
kumista siirtymätilanteissa. Siirtymätilanteet ovat myös rauhoittuneet näiden muutosten
myötä, sillä lapset keskittyvät kävelemään tarkasti viivaa pitkin, pomppimaan pallolta toiselle
tai hyppimään ruudukkoa pitkin. Pienten ryhmän wc:n eteen tuotu penkki koettiin myös hyö-
dylliseksi, sillä lapset olivat ottaneet penkille kiipeämisen yhdeksi vessaanmenorituuaaleistaan.
Käytävillä olevat käsi- ja jalkakuviot olivat myös kolmen haastateltavan mielestä hyviä ja
hyödyllisiä. Ja yksi haastateltavista totesikin kuvioden olleen hitti hänen ryhmänsä lasten
keskuudessa. Yksi haastateltava myös kertoi ottaneensa käsi- ja jalkakuvioita käyttöön oman
ryhmän tiloihin liikuntatuokioita varten.

*”Ne menee ehdottomasti sitä pitkin ja aina hyppää siihen penkille ja sitte siinä
penkillä... ne tekee siinä sit ne on kyykyssä ja ne panee kämmenet näin, ja se
on semmonen rituaali.”*

*”Sitte tuolla mikä on ihan hitti, lapset tykkäs kauheesti tos käytäväl ne jalan-
jäljet.”*

Siivous- ja järjestelytyöt mainittiin erikseen hyödylliseksi muutokseksi kahdessa haastattelus-
sa. Tilojen selkeys ja siisteys teki tiloista haastateltavien mielestä kutsuvammat ja viih-
tyisämmät. Siivouksen myötä myös tilojen ylläpitäminen jatkossa on helppoa, kun kaikilla ta-
varoilla on omat paikkansa, jotka myös lapset tietävät.

”Sit te ootte tehny niit hyviä siivoustöitä ja järjestelyitä.”

Turhat tai epäkäytännölliset muutokset

Yksi haastateltava mainitsi peuhuhuoneen muutoksen turhaksi ja perusteli mielipiteensä sillä,
että peuhuhuone oli hänen oman ryhmänsä sijaintiin nähden etäisessä ja hankalassa paikassa.
Peuhuhuoneessa oleva kotileikkinurkkaus mainittiin kolmessa haastattelussa turhaksi tai epä-
käytännölliseksi muutokseksi oman ryhmän kannalta. Tähän oli syynä kotileikkitilan jääminen
peuhaamis- ja rakentelutilan varjoon. Isommille lapsille kotileikki ei enää heidän ikänsä vuok-
si ollut mielenkiintoinen tai innostava.

”Koska tota, lapset tykkää peuhata siinä, ni se koti leikki se unohtuu.”

Käytävillä olevat aktiviteetit: viivat, pallot, hyppyrudukko sekä käden- ja jalanjäljet mainittiin kolmessa haastattelussa turhiksi. Yksi haastateltava kertoi, ettei hänen ryhmänsä ole käyttänyt käytävillä olevia aktiviteetteja, mutta ei kuitenkaan perustellut mielipidettään. Kaksi muuta haastateltavaa totesivat, että he eivät ole käyttäneet käden- ja jalanjälkiä ja toinen mainitsikin syyksi oman ryhmänsä lasten iän.

”Et me ollaan liian pieniä osaan siihen, että ei se oo turha.”

Vaikutukset päiväkodin arkeen

Kukaan haastateltavista ei kokenut, että tekemillämme muutoksilla olisi ollut negatiivisia vaikutuksia päiväkodin arkeen. Positiiviseksi arkeen vaikuttaneeksi seikaksi kaksi haastateltavaa mainitsi tilojen olevan nyt viihtyisämpiä ja mukavampia palavereja varten. Myös leikkitilat koettiin houkuttelevammiksi kuin ennen ja tiloihin mahtui muutoksen jälkeen aikaisempaa enemmän lapsia leikkimään kerrallaan.

”No tätä nyt käytetään tietenkin palavereissa ja mun mielestä on mukavampii tulla nyt tähän huoneeseen...”

Jokainen haastateltava on maininnut, että tekemämme muutokset vaikuttavat päiväkodin arkeen siisteyden ylläpitämisen lisääntymisellä. Kun tilat ovat nyt selkeitä ja siistejä, asettaa se yhden haastateltavan mielestä myös käyttäjilleen vaatimuksen pitää tilan kuntoa yllä. Kun leikkivälineillä on omat paikkansa, on myös lasten helpompi siivota leikkien jälkeen käyttämänsä lelut paikoilleen. Jokainen haastateltava olikin maininnut, että myös lapset osallistuvat omalta osaltaan tilojen siisteyden ylläpitämiseen juuri omat jälkensä korjaamalla.

”Ku tää on nyt siisti tää tila, ni täähän niinku vaaditaan pitämäänki siistinä.”

Yhden haastateltavan mielestä peuhuhuoneen pehmoisuus on vaikuttanut positiivisesti pienten lasten mahdollisuuteen touhuta ja tempuilla turvallisesti. Hän mainitsee, että aikaisemmin vesileikkitilassa sattui useammin ”mukkelismakkeliis”-tilanteita ja nyt tekemämme muutoksen jälkeen näitä tilanteita ei ole enää tapahtunut. Siirtymätilanteet ja niiden hyödyntäminen arkiliikkumisessa on lisääntynyt kolmen haastateltavan mielestä käytäville tekemiemme muutosten myötä. Pienimpien lasten ryhmät käyttävät lattialle tehtyjä viivoja hyödykseen kävellessään ryhmätilasta wc-tiloihin ja isommat lapset puolestaan hyppelävät ruudukkoa ja palloja pitkin siirtyessään paikasta toiseen.

”Mut toi hyppyrudutu on ihan niinku tämmösessä arkiliikkumisessa matkas mukana koko ajan.”

Käyttötarkoitukset

Pääosin tilojen käyttötarkoitukset ovat tekemämme muutoksen jälkeen pysyneet entisellään. Tiloja käytetään edelleen palavereihin ja siihen, että lapsia jaetaan eri tiloihin vapaaseen leikkiin. Käytävälle tehdyt pallot, viivat ja hyppyrudukko ovat lisänneet siirtymätilanteiden hyödyntämistä. Muutettuja tiloja hyödynnetään myös opetustilanteissa. Yksi haastateltava mainitsi hänen ryhmänsä harjoittelevan eri muotoja peuhuhuoneen isoja palikoita hyödyntäen.

Barbie-huonetta on yhden haastateltavan mukaan käytetty vapaan leikin ja palaverien lisäksi myös pienryhmätoiminnassa ja pelihetkissä niin, että yksi pienryhmä on ollut tilassa oman aikuisensa kanssa. Näin Barbie-huoneeseen tullut pienryhmä saa omaa rauhaa sekä ryhmätilassa on enemmän tilaa muun ryhmän toiminnalle. Yksi haastateltava myös kertoi toiminta- ja fysioterapeutin käyttävän toisinaan peuhuhuonetta muutamien lasten kanssa omilla terapiatuokioillaan.

”...esimerkiks toimintaterapeutti ja fysioterapeutti on käyttäny parin lapsen kanssa.”

Kehitysehdotukset

Saimme myös monia kehitysehdotuksia tilojen parantamiselle. Osa ehdotuksista olisi hyvinkin helposti toteutettavissa, mutta jotkut ehdotuksista olivat puolestaan niin suuria, että ne olisivat vaatineet isoa remonttia. Yksi toteuttamiskelpoisista ideoista oli käden- ja jalanjalkien laminointi, sillä kontaktimuovilla päällystetyt kuviot rypistyivät, taistuivat ja kuluivat nopeasti käytössä. Yksi haastateltava myös toivoi, että hyppyrudukon kohdalla olisi jonkinlainen mahdollisuus kaksisuuntaiselle liikenteelle sekä ohitustilanteille törmäysten ehkäisemiseksi.

”...mäki mietin, et pitäiskö siin olla joku ohituskaista.”

Tiloja aikatauluttamalla eri ryhmien käyttöön voitaisiin kolmen haastateltavan mielestä tehostaa tilojen käyttöä niin, etteivät ne olisi turhaan tyhjillään ja käyttämättä. Tällaista tilojen käytön suunnittelua on ollut Toppelundin päiväkodissa aikaisempina vuosina, mutta nyt se on kahden haastateltavan mukaan jäänyt pois saliryhmän vallattua itselleen jakotiloja. Suurempaa remonttia olisi kaivattu Barbie-huoneeseen sekä peuhutilaan, joista molemmista olisi muun muassa haluttu vesipisteet pois. Varsinkin peuhuhuoneena oleva tila saataisiin näin varattua kokonaan rakentelu- ja peuhaamisleikeille sekä turhana pidetty kotileikki pois huoneen nurkasta. Yksi haastateltavista toivoi näiden muutosten lisäksi myös peuhuhuoneen lasisen

seinän tukemista, jotta seinä ei rämisisi ja kolisisi lasten rakennellessa isoista palikoista majo- ja seinän viereen.

”Et täst vois vieläki viedä kaikkee, mut nää on niin kiinteitä, ettei niit saa.”

6 Pohdinta

Olemme jakaneet pohdintaosuuden neljään eri lukuun, jotta se olisi selkeä, jäsennelty ja helppolukuinen. Ensimmäisessä luvussa pohdimme arviointihaastatteluja ja niistä esiin nousseita asioita. Toinen luku käsittelee opinnäytetyöprosessimme onnistumista kokonaisuutena. Kolmannen luvun aiheena on opinnäytetyömme eettisyys ja luotettavuus ja viimeisenä käsittelemme sekä kehittämissuhteita että jatkotutkimusaiheita.

6.1 Johtopäätökset

Jo opinnäytetyön suunnitteluvaiheessa pidimme tärkeänä ottaa päiväkodin työntekijät mukaan arvioimaan varhaiskasvatusympäristöön tekemäämme muutosta ja sen vaikutuksia päiväkodin arkeen. Siksi halusimme toteuttaa arvioinnin haastattelemalla päiväkodin työntekijöitä esimerkiksi pelkän oman arvioinnin ja havainnoinnin sijasta. Toteutimme teemahaastattelut päiväkodin neljälle työntekijälle, jotka valitsimme eliittiotannalla. Laadimme teemahaastattelurungon opinnäytetyömme arviointikysymysten mukaisesti, jotta haastattelut pysyisivät haluamissamme aiheissa ja jotta saisimme selkeästi vastaukset arviointikysymyksiimme. Haastatteluista saimme monipuolista tietoa tekemistämme muutoksista, niiden hyödyllisyydestä sekä vaikutuksista päiväkodin arkeen. Haastatteluista nousi myös esille muutamia seikkoja, joita Toppelundin päiväkodin tiloissa ja varhaiskasvatusympäristössä voisi vielä parantaa.

Selkeä teemahaastattelurunko, joka perustui arviointikysymyksiimme, osoittautui erinomaisesti vaihtoehdoksi, sillä saimme näin kaikkiin arviointikysymyksiimme selkeät vastaukset. Olemmekin erityisen tyytyväisiä, että päädyimme tähän ratkaisuun, sillä jos kysymykset olisivat olleet teemoiteltu toisin, olisi vastausten löytyminen arviointikysymyksiin voinut olla paljon haasteellisempaa ja tulkinnanvaraisempaa. Myös valintamme pitäytyä yksilöhaastatteluisa, vaikka päiväkodin työntekijät ehdottivatkin ryhmähaastattelua, oli varmasti hyvä ratkaisu haastattelujen selkeyden ja luotettavuuden kannalta. Näin haastateltavat saattoivat kertoa täysin oman mielipiteensä muutoksista ja nykyisistä tiloista vaikuttamatta toistensa mielipiteisiin.

Haastatteluissa jokainen haastateltava toi esille lähinnä oman ryhmänsä kannalta hyödyllisiä varhaiskasvatusympäristön muutoksia. Tästä voi päätellä, että kaikki tekemämme muutokset olivat hyödyllisiä ainakin jonkin ryhmän kannalta. Tätä tukee myös se, että kaikki tekemäm-

me muutokset mainittiin haastatteluissa hyödyllisiksi. Ainoa muutos, jonka jokainen haastateltava mainitsi hyödylliseksi, oli vesileikkitalan muutos peuhuhuoneeksi. Vesileikkitalan muodonmuutos mainittiin hyödylliseksi vaikka kaikki työntekijät eivät kokeneetkaan sitä oman ryhmänsä kannalta sellaiseksi, jota he voisivat käyttää säännöllisesti. Syitä tähän oli muun muassa peuhuhuoneen sijainti päiväkodin toisessa päädyssä, jolloin se miellettiin sen päädyn ryhmien ”valtakunnaksi”.

Haastatteluista ei ilmennyt, että tekemämme varhaiskasvatusympäristön muutokset olisivat hankaloittaneet tai vaikeuttaneet päiväkodin arkitoimintoja millään lailla. Käytävillä olevat aktiviteetit eivät olleet yhdenkään haastateltavan mielestä tiellä tai lisänneet hälinää yhteisissä tiloissa. Olemmekin erityisen tyytyväisiä siihen, että pystyimme haastateltavien mielestä suunnittelemaan ja toteuttamaan päiväkodin käytäville sellaisia aktiviteetteja ja toimintaa, jotka ainoastaan monipuolistivat tilojen käyttöä ja jopa helpottivat esimerkiksi siirtymätilanteita olematta häiriöksi. Ilahduimme myös, kun haastatteluista ilmeni lasten arkiliikunnan lisääntyneen Toppelundin päiväkodissa. Tämäkin oli yksi teema, joka kulki ajatuksissamme suunnitelmaa tehdessä, sillä päiväkodissa liikuntasali oli jouduttu ottamaan yhden ryhmän omaksi tilaksi ja näin ollen sisäliikuntatuokioiden olivat vähentyneet selvästi.

Vaikka muutoksemme kohteena olevia tiloja oli hyödynnetty melko monipuolisesti, ei muutoksemme kuitenkaan ollut monipuolistanut merkittävästi tilojen käyttöä. Suurin muutos tilojen hyödyntämisessä tapahtui Toppelundin päiväkodin käytävillä, joita käytetään nyt aikaisempaa enemmän ja siirtymätilanteisiin on saatu lisää monipuolisuutta, hyödyllisyyttä ja hauskuutta. Koimme, että annoimme myös haastattelujen aikana päiväkodin työntekijöille ideoita tilojen monipuolisemmasta käytöstä ja hyödyntämisestä. Olimme keksineet haastatteluja varten erilaisia esimerkkejä tilojen käyttötarkoituksista, joita jaoimme haastateltaville samalla kun he kertoivat, miten heidän ryhmänsä hyödyntää päiväkodin tiloja ja tehtyjä muutoksia. Arvelemmekin, että nämä esimerkit saivat työntekijät pohtimaan tilojen monipuolisempaa käyttöä ja ehkä jopa ottamaan ideoitamme käyttöön omassa ryhmässään. Eräs haastateltavista mainitsi myös, että arviointihaastattelujen ajankohta olisi voinut olla parempi. Hän mainitsi, että muutoksia ei ollut otettu mukaan toimintaan, sillä toiminta oli suunniteltu jo etukäteen ja tekemiemme muutosten hyödyntäminen ohjatussa toiminnassa olisi vaatinut toiminnan uudelleen suunnittelua. Tämän kommentin pohjalta aloimmekin pohtia olisimmeko saaneet erilaisia vastauksia tilojen hyödyntämisestä, jos olisimme tehneet arviointihaastattelut vasta syksyllä uuden toimintakauden jo alettua.

”ku tää on tää loppukevät, nii ei sillai tuu suunniteltu uudestaan enää toimintaa, et jotenki toiminta jatkuu semmosena ku on, et sit tietysti ens syksyä ku mieltii, nii voi niinku sit jo ottaa selkeesti mukaan jo tommosii, et hei siin on se, että tehään siinä sitä”.

Saimme siis mielestämme hyvin vastaukset laatimiimme arviointikysymyksiin. Arviointikysymysten teemojen lisäksi haastatteluista nousi esiin myös ehdotuksia, joilla Toppelundin päiväkodin tiloja voisi saada vielä monipuolisemmiksi ja toimivammiksi. Koska näitä kehittämis-ehdotuksia tuli haastateltavilta niin paljon, halusimme tuoda ne raportissamme esiin, vaikka emme itse enää jatka varhaiskasvatusympäristön kehittämistä Toppelundin päiväkodissa. Tämä oli myös haastateltavilla hyvin tiedossa ja he mainitsivatkin useaan kertaan, että tarvittavat muutokset ovat sellaisia, jotka he voivat myös itse tehdä tulevaisuudessa. Olemmekin tyytyväisiä siihen, että saimme luotua päiväkotiin kehittämismyönteistä ilmapiiriä ja toivomme, että sitä myös ylläpidetään.

6.2 Opinnäytetyö kokonaisuutena

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli varhaiskasvatusympäristön kehittäminen Toppelundin päiväkodissa niin, että olemassa olevat tilat saataisiin hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti ja monipuolisesti. Tavoitteenamme oli toteuttaa muutos niin, että tilat olisivat toimivat sekä päiväkodin lasten että työntekijöiden kannalta. Näitä tavoitteita ja niiden toteutusta arvioimme muun muassa Toppelundin päiväkodissa tehtyjen arviointihaastattelujen avulla. Haastatteluista kävi ilmi, että tekemämme muutokset olivat onnistuneita ja monipuolisia, joten saavutimme siis itselle asettamamme tavoitteet erinomaisesti.

Opinnäytetyöprosessin tärkein tarkoitus on kasvattaa opiskelijan ammatillisuutta. Sen tarkoituksena on myös kehittää opiskelijan yhteistyötaitoja työelämän toimijoiden kanssa. Parhaimmillaan opinnäytetyö kehittää työelämää ja on innovatiivinen tuottaen uusia toimintamalleja ja ideoita. Mielestämme oma yhteistyömme Toppelundin päiväkodin johtajan sekä muiden työntekijöiden kanssa on sujunut hyvin ja joustavasti. Olemme pystyneet muokkaamaan omia suunnitelmiamme yhteistyökumppanimme toiveiden ja vaatimusten mukaisesti samalla kuitenkin pitäen kiinni omista tavoitteistamme ja päämääristämme. Onnistuimme myös tuomaan päiväkotiin uusia ideoita tilojen käytöstä ja varsinkin vesileikkitalan muutos peuhuhuoneeksi oli mielestämme rohkea ja omaperäinen keino tuoda päiväkotiin tila, jossa lapsilla on mahdollisuus peuhata ja liikkua rauhassa.

Opinnäytetyössä on tärkeää osata yhdistää teoria käytäntöön ja näin kasata ne yhteen yhdeksi toimivaksi kokonaisuudeksi. Olemme varhaiskasvatusympäristön muutosta suunnitellessa ja toteuttaessa ottaneet jatkuvasti huomioon, että tilojen tulee olla muutakin kuin hauskoja tai tarpeellisia. Tilojen tulee olla myös kaikille käyttäjilleen turvallisia, houkuttelevia, käytännölläheisiä, innostavia, monipuolisia sekä lapsen taitoja kehittäviä. Koko opinnäytetyöprosessin ajan olemme pystyneet pitämään teorian ja käytännön rinnakkain kytkeytyneenä toisiinsa.

Pidämme tätä seikkaa erityisen tärkeänä, sillä saimme teorian tiedon avulla toteutettua käytäntöön varhaiskasvatusympäristön muutoksen, joka on tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

Kun pohdimme opinnäytetyöprosessiamme ja sitä, mitä olisimme voineet tehdä toisin, nousee ensimmäisenä mieleen arviointihaastattelujen ajankohta. Olisimme voineet toteuttaa haastattelut vasta syksyllä uuden toimintakauden alettua, jolloin muutettujen tilojen antamia mahdollisuuksia olisi ehkä otettu paremmin huomioon toimintaa suunniteltaessa. Lisäksi pohdimme tiedonkeruuvaihetta ja sitä, miten olisimme voineet saada vielä useamman päiväkodin työntekijän vastaamaan tekemäämme kyselyyn. Jos jokainen päiväkodin työntekijä olisi osallistunut kyselyymme, olisimme saaneet vielä laajemman kuvan Toppelundin päiväkodin tarpeista ja toiveista tilojen suhteen. Emme kuitenkaan tiedä, miten olisimme voineet motivoida ja innostaa useampia työntekijöitä vastaamaan kyselylomakkeeseemme. Laajemman kuvan tilojen mielekkyydestä lasten kannalta olisimme saaneet osallistamalla kaikkien ryhmien lapsia kertomaan mielipiteitään päiväkodin tiloista. Tämä olisi kuitenkin vaatinut joko enemmän aikaa tai enemmän ohjaajia valokuvaustuokioihin, sillä päiväkodissa oli lähes sata lasta.

Kun pohdimme tekemiämme muutoksia, mietimme miten leikkitiloja olisi voinut saada vielä monipuolisemmiksi. Lapset olisivat saattaneet innostua uudistetuista tiloista entistä enemmän, jos tiloissa olisi ollut uusia leluja. Uusien lelujen hankkiminen olisi kuitenkin ollut ristiriidassa kestävän kehityksen teeman kanssa, joten olisimmekin voineet hankkia Toppelundin päiväkotiin ”uusia” leluja esimerkiksi kierrätyskeskuksista tai lahjoituksina muilta päiväkodeilta tai lasten vanhemmilta. Näin esimerkiksi Barbie-huoneessa olisi voinut olla kaapissa muita leluja, jotka olisi voinut vaihtaa esillä olevien lelujen tilalle vaikka kuukauden välein lasten mielenkiinnon ylläpitämiseksi.

Kokonaisuudessaan opinnäytetyöprosessimme on mielestämme onnistunut hyvin ja se on ollut eheä kokonaisuus. Prosessi on kulkenut eteenpäin suunnitelmiamme mukaisesti ja vaikka pieniä aikataulu- tai sisältömuutoksia on tullutkin, olemme pystyneet mukautumaan näihin tilanteisiin. Opinnäytetyömme alkutaival oli meille hieman sekavaa aikaa ja kestitkin hetken ennen kuin ajatuksemme opinnäytetyön muodosta, päämäärästä ja aikataulusta selkiytyivät. Nyt jälkikäteen ajateltuna sekava aloituksemme saattoi olla erittäin hyväkin asia, sillä pohdimme aluksi paljon opinnäytetyön sisältöä ja erilaisia vaihtoehtoja sen toteuttamiselle. Näin löysimme meille parhaimman toteutusmuodon ja tavan edetä opinnäytetyössämme. Alkuun päästyämme saimme helposti kerättyä tietoa valitsemistamme teemoista ja saimme myös toteutussuunnitelman vaivattomasti tehtyä kyselylomakkeiden ja teorian tiedon pohjalta. Myös käynti Vanttilan päiväkodissa kasvatti innostustamme, sillä siellä ymmärsimme yksinkertaistenkin asioiden olevan merkittäviä varhaiskasvatusympäristössä.

Pitkän suunnitteluvaiheen jälkeen toteutusvaiheeseen siirtyminen ja varhaiskasvatusympäristön konkreettinen muutos tuntui mielestämme nopealta prosessilta, joka oli ohi parissa päivässä. Ihmetellessämme tätä tajusimme, että konkreettinen muutos oli vain yksi osa opinnäytetyöprosessiamme. Vaikka konkreettinen muutos olikin näkyvin osa projektiamme, on luonnollista, että sekä suunnittelu- että arviointivaiheet ovat laajempia ja pitkäkestoisempia. Arviointihaastattelujen suunnittelu, toteuttaminen sekä lopuksi analysoiminen sujui mielestämme mutkattomasti ja jouhevasti, vaikka se olikin aikaa vievää. Vaikka opinnäytetyöprosessimme sujui hyvin ja eteni koko ajan, emme kuitenkaan pysyneet alkuperäisessä aikataulusamme, jossa tavoitteenamme oli saada opinnäytetyö valmiiksi jo syyskuussa 2012. Opinnäytetyömme valmistuminen kuitenkin viivästyi henkilökohtaisten syiden takia. Motivaatiomme ja innostuksemme opinnäytetyötä kohtaan kuitenkin säilyivät koko ajan, vaikka aikataulut venyivät hiukan.

6.3 Eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyötä tehtäessä on tärkeää kiinnittää huomiota siihen liittyviin eettisiin kysymyksiin opinnäytetyön kaikissa osavaiheissa. Jo aiheen valinnassa on syytä pohtia kohteen tai ongelman eettisyyttä ja sitä, kenen ehdoilla aihe valitaan ja miksi tutkimukseen ryhdytään. (Hirsjärvi ym. 2000, 25-26.) Oman opinnäytetyömme aihe nousi päiväkodin työntekijöiltä ja aiheista, joita heidän mielestä päiväkodissa olisi tärkeää kehittää. Vaikka opinnäytetyömme aihe ei välttämättä ole yhteiskunnallisesti erityisen merkittävä, on se kuitenkin merkityksellinen päiväkodin arjen toiminnalle. Aihe on myös ajankohtainen päiväkotien lapsimäärien kasvaessa. Myös monet päiväkodit alkavat olla peruskorjauksen ja remontin tarpeessa ikänsä vuoksi, joten koemme, että opinnäytetyömme voi antaa ideoita ja innostaa päiväkotien työntekijöitä tilojen uudistamiseen. Aiheen mielekkyys Toppelundin päiväkodin työntekijöille näkyi myös heidän valmiudessaan tukea projektia, joka oli myös meille erityisen mieleinen, sillä lopullinen opinnäytetyöaihe löysi muotonsa työharjoittelumme kehittämistehtävästä sekä työntekijöiden toiveista.

Hirsjärvi ym. (2000, 26) toteavat, että on tärkeää muistaa hankkia tutkimukseen osallistuvilta henkilöiltä suostumus tutkimukseen osallistumisesta. Muita tärkeitä seikkoja ovat Tuomen ja Sarajärven (2002, 128-129) mukaan tutkimukseen osallistuvien henkilöiden saama tietämyksen tavoitteista, menetelmistä ja mahdollisista riskeistä, tutkimustietojen luottamuksellisuus ja osallistujien nimettömyys sekä osallistujien oikeus odottaa tutkijalta vastuuntuntoa. Tietoa kerätessämme opinnäytetyön eri vaiheissa pidimme tärkeänä osallistujien vapaaehtoisuutta niin lasten kuin työntekijöidenkin kohdalla. Opinnäytetyössämme pidimme huolen osallistujien anonymiteetistä niin, että kyselylomakkeisiin vastattiin nimettömästi ja haastatelluista poistimme henkilöiden nimet. Myös lasten kanssa toteutetuilla valokuvaustuokioilla pi-

dimme huolen siitä, etteivät lasten nimet tulleet julkaistuiksi tai että valokuviissa ei näkynyt ihmisiä. Lisäksi informoimme päiväkodin henkilökuntaa opinnäytetyömme eri vaiheista.

Hirsjärvi ym. (2000, 27) kirjoittavat, että epärehellisyttä on vältettävä kaikissa tutkimuksen vaiheissa. Epärehellinen toiminta jaetaan Vilkan (2005, 31-32) mukaan kahteen ryhmään, vilppiin ja piittaamattomuuteen. Vilpillä tarkoitetaan sepittämistä, vääristelyä ja plagiointia. Piittaamattomuus puolestaan johtuu tutkijan puutteellisista tiedoista ja taidoista. Tutkimuksessa on yleistä puutteellinen ja epämääräinen lähdevitteiden merkitseminen, jonka syynä on usein se, että alan perustietoa ja erityistietoa ei osata erottaa toisistaan. Mitä tarkemmin tutkija viittaa käyttämiinsä lähteisiin, sitä paremmin tutkimus noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Opinnäytetyötä kirjoittaessa pyrimmekin siis mahdollisimman tarkkaan lähdevitteiden merkitsemiseen ja siihen, että pyrimme etsimään tietoa mahdollisimman laajasti eri lähteistä. Tärkeäksi seikaksi nousi myös toimintamme tarkka raportointi suunnitteluvaiheesta aina arviointihaastatteluihin asti, jotta toiminta olisi mahdollisimman läpinäkyvää.

6.4 Kehittämisehdotukset ja jatkotutkimusaiheet

Toppelundin päiväkodissa varhaiskasvatusympäristön kehittämistä ja muokkaamista voisi tulevaisuudessa laajentaa kaikkiin ryhmätiloihin. Kaikkien ryhmätilojen kalusteet ja tarvikkeet voisi uudistaa ja tehdä niistä sekä lapsille että aikuisille käytännöllisemmät ja ergonomisemmat. Myös ryhmien leikkitiloja voisi uudistaa, jotta lapset saisivat uusia ideoita leikkeihinsä. Tällaisen kehittämisen voisi ottaa osaksi päiväkodin arkea ja näin osallistaa lapsetkin suunnittelemaan ja muokkaamaan omia ryhmätilojaan. Sekä lapset että aikuiset saisivat varmasti uutta intoa toimintaan ja työskentelyyn uudistetun varhaiskasvatusympäristön myötä. Leikkivälineiden jakaminen ja vaihtaminen sekä muiden ryhmien kesken että yhteisissä leikkitiloissa toisi myös piristystä ja vaihtelua lasten leikkeihin. Puolivuositainen koko päiväkodin työntekijöiden yhteinen siivouspäivä pitäisi yllä leikkitilojen hyvää tasoa ja siisteyttä, kun huonokuntoisia tai rikkiäisiä leluja ei pääsisi kertymään.

Mielestämme olisi hyvä, jos varhaiskasvatusympäristöjen laajempi kehittäminen ja uudistaminen olisivat osa jokaisen päiväkodin vuosittaista ohjelmaa. Jatkossa voisikin tutkia, millaisia uudistuksia esimerkiksi Espoon päiväkotien tiloissa kaivataan eniten ja mihin tiloihin ollaan puolestaan tyytyväisimpiä. Tämän pohjalta voisi aloittaa laajemman varhaiskasvatusympäristöjen kehittämisen projektin, jossa opiskelijat toteuttaisivat muutokset yhdessä sekä yksittäisten päiväkotien työntekijöiden että lasten kanssa. Näin opiskelijat pääsisivät tuomaan omia uusia ideoita ja tuoretta tietoutta työelämäänsä ja päiväkodit taas saisivat innostuneita yhteistyökumppaneita ja samalla ”lisäkäsii” omien ideoiden toteuttamiseen. Näitä pieniä projekteja seuraamalla ja havainnoimalla voitaisiin tutkia, minkälaiset muutokset ovat olleet hyödyllisiä ja toimivia pidemmälläkin aikavälillä.

Lähteet

- Castrén, A. & Eskelinen, J. 2010. Päiväkodin fyysinen oppimisympäristö: Ympäristö oppimisen tukena. Tampereen ammattikorkeakoulu.
- Forsman, A-C. & Piironen, L. 2006. Kuvien kirja: Kuvataideopetuksen käsikirja perusopetukseen. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2000. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2010. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2000. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Karppinen, S., Ruokonen, I. & Uusikylä, K. 2005. Taidon ja taiteen luova voima: Kirjoituksia 9-12 -vuotiaiden lasten taito- ja taidekasvatuksesta. Helsinki: Finn Lectura.
- Karvinen, J. & Norra, J. (toim.) 2002. Lasten liikuntapaikkojen suunnittelu. Hämeenlinna: Nuori Suomi.
- Kokljuschkin, M. 2001. Unelmien päiväkotit: kohti parempaa oppimisympäristöä. Helsinki: Tammi.
- Lindqvist, R. & Kaitasuo, M. 2011. ”Kivaa, kun saa ite tehdä ja päättää!”: Lapset osallisina vaikuttamassa ympäristöönsä. Laurea-ammattikorkeakoulu.
- Luomi, A., Paananen, J., Viberg, K. & Virta, L. 2010. Keke päiväkodissa: Kestävän kehityksen opas. 4V-hanke.
- Munter, A. 2012. Espoon väestörakenne 2011/2012: Tietoisku 6/2012. Espoon kaupunki.
http://www.espoo.fi/fi-FI/Espoon_kaupunki/Tietoa_Espoosta/Tilastot_ja_tutkimukset/Vaesto_ja_vaestonmuutokset/Vaestorakenne. Luettu 11.10.2012.
- Mäkitalo, A-R., Nevanen, S., Ojala, M., Tast, S., Venninen, T. & Vilpas, B. (toim.) 2011. Löytöretkellä osallisuuteen: Kehittämistä ja tutkimista päiväkodin arjessa II. Socca.
- Paavonheimo, R. Kuuden Koon malli: Tapaturmien ehkäisyn toimintamalli kouluun ja päiväkotiin. 2009. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto.
<http://www.mll.fi/kuudenkoonmalli>. Luettu 15.3.2012.
- Palosaari, A. & Saarsalmi, O. 2006. Päivähoitopaikkojen tilat ja turvallisuus: Helsingin ja Oulunsalon päivähoitohenkilökunnalle sekä lasten vanhemmille ja huoltajille suunnattujen kyselyjen tulokset. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
<http://pre20090115.stm.fi/hl1141296007799/passthru.pdf>. Luettu 10.2.2012
- Parhaat käytännöt päivähoidossa: Fiksu vähentää jätettä. 2010. HSY Jätehuollon Jätteet synnyn ehkäisy -projekti.
- Parikka-Nihti, M. 2011. Pieniä puroja: kasvua kohti kestävä kehitystä. Lasten Keskus.
- Passoja, B. (toim.) 1997. "Hovin ovi haisee toffeelle" : rakennettua ympäristöä lasten kokemana : ympäristöopas varhaiskasvatukseen. Oulu: Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus.
- Ruhala, A., Ritokoski, M. & Niinistö, H. (toim.) 2008. Mediametkaa! Osa 3 - mediakasvatus, eettisyys ja uskonnolliset ilmiöt. Helsinki: Mediakasvatuskeskus Metka ry.

Räsänen, M. 2008. Kuvakulttuurit ja integroiva taideopetus. Jyväskylä: Gummerrus.

Saarsalmi, O. (toim.) 2008. Päivähoidon turvallisuussuunnittelu. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö ja Stakes.

Sassi, P. & Tarkkonen, T. (toim.) 2003. Lapsi ja kasvuympäristö: puheenvuoroja ja kirjavinkkejä. Helsinki: Cultura Oy.

Tapaninen, A., Kauppinen, T., Kivinen, K., Kotilainen, H., Kurenniemi, M. & Pajukoski, M. 2002. Ympäristö ja hyvinvointi. Porvoo: WSOY.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Unicef: Lapsen oikeuksien sopimus lyhennettynä.

http://www.unicef.fi/LOS_lyhyt. Sivu päivitetty: 25.01.2011. Luettu 10.2.2012.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2005. Stakes. Saarijärvi: Gummerrus.

Vilkka, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Kuvat

Kuva 1: Legoleikki ja nukkekoti käytävällä.....	8
Kuva 2: Toppelundin päiväkodissa liikuntasali toimii ryhmätilana	23
Kuva 3: Barbiet ja isot palikat ennen muutosta	25
Kuva 4: Oman ryhmän leluja	26
Kuva 5: Tunnelmia käytäviltä ennen muutosta	27
Kuva 6: Vesileikkitilan lelut ja vesipiste	28
Kuva 7: Hiekkaleikki	29
Kuva 8: Kalusteiden paikkojen suunnittelua	30
Kuva 9: Peuhutilan kotileikkinurkkaus ja peuhualue	32
Kuva 10: Uudistunut Barbie-huone.....	32
Kuva 11: Käytäväaktiviteetteja.....	33
Kuva 12: Hiekkaleikin lelut lajiteltuina kasseihin	34
Kuva 13: Hyppyruudukko ja viivakävely ryhmätilasta wc:hen	35

Kuviot

Kuvio 1: Opinnäytetyön vaiheet	10
Kuvio 2: Opinnäytetyön aikataulu	11

Liitteet

Liite 1: Kysely Toppelundin päiväkodin tiloista henkilökunnalle	51
Liite 2: Itsearviointilomake	55
Liite 3: Kyselylomakkeen tulokset	56
Liite 4: Lasten mielipiteitä tiloista	62
Liite 5: Esimerkki sisällönanalyysistä	64

Liite 1: Kysely Toppelundin päiväkodin tiloista henkilökunnalle

Kysely Toppelundin päiväkodin tiloista henkilökunnalle

Lapsiryhmä: _____

Vastaa kysymyksiin asteikolla 1–5 (1=erittäin tyytymätön, 2=hieman tyytymätön, 3=ei tyytyväinen eikä tyytymätön, 4=melko tyytyväinen, 5=erittäin tyytyväinen). Valitse jokaiseen kysymykseen ympyröimällä vain yksi vastausvaihtoehto.

Oman ryhmän tilat

1. Kuinka tyytyväinen olet tilaan, jossa ryhmäsi ruokailee?	1	2	3	4	5
2. Kuinka tyytyväinen olet tilaan, jossa ryhmäsi nukkuu/lepää?	1	2	3	4	5
3. Kuinka tyytyväinen olet ryhmäsi omiin leikkitiloihin?	1	2	3	4	5
4. Kuinka tyytyväinen olet ryhmäsi pöytätyöskentelytiloihin? (piirtäminen, askartelu, tehtävät yms.)	1	2	3	4	5
5. Kuinka tyytyväinen olet ryhmäsi riisumis- ja pukeutumistiloihin?	1	2	3	4	5

6. Mihin tiloihin olet erityisen tyytyväinen ja miksi?

7. Mitkä tilat tarvitsevat mielestäsi muutosta ja millaista?

Yhteiset leikkitilat

8. Kuinka tyytyväinen olet legoleikkitilaan käytävällä?	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

9. Kuinka tyytyväinen olet veistotiloissa olevaan Barbieleikkitilaan?	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

10. Kuinka tyytyväinen olet isoille palkoille varattuun leikkitilaan?	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

11. Kuinka tyytyväinen olet hiekkaleikkitilaan?	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

12. Kuinka tyytyväinen olet nukkekitileikkitilaan pyykkihuonetta vastapäätä?	1	2	3	4	5
--	---	---	---	---	---

13. Kuinka tyytyväinen olet vesileikkitilassa olevaan kotileikkitilaan?	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

14. Mihin yhteiseen leikkitilaan olet erityisen tyytyväinen ja miksi?

15. Mitkä tilat tarvitsevat mielestäsi muutosta ja millaista?

16. Miten käytävällä olevat leikkitilat vaikuttavat muuhun toimintaan?

17. Onko joku leikki mielestäsi ylimääräinen/tarpeeton? Miksi?

18. Puuttuuko päiväkodista mielestäsi jokin tärkeä leikki/leikkitila? Mikä?

Henkilökunnan tilat

19. Kuinka tyytyväinen olet kahvihuoneeseen?	1	2	3	4	5
--	---	---	---	---	---

20. Kuinka tyytyväinen olet pukuhuoneeseen?	1	2	3	4	5
---	---	---	---	---	---

21. Kuinka tyytyväinen olet tiloihin, joissa henkilökunta pitää palavereita?

	1	2	3	4	5
--	---	---	---	---	---

22. Mitä puutteita mielestäsi henkilökunnan tiloissa on? Miten niitä voisi kehittää?

Sana on vapaa (voit halutessasi jatkaa myös paperin toiselle puolelle)

Kiitos vastauksista!! 😊

Liite 2: Itsearviointilomake

Itsearviointilomake

	heikko				erinomainen
Lapsen motivoituneisuus	1	2	3	4	5
Materiaalin hyödyllisyys	1	2	3	4	5
Ohjauksen sujuvuus	1	2	3	4	5
Kokonaisuuden onnistuminen	1	2	3	4	5

Valokuvaustuokion kesto

Lapsen oma mielipide valokuvaustuokiosta

Liite 3: Kyselylomakkeen tulokset

Kyselylomakkeen tulokset

Oman ryhmän tilat

Keskiarvot oman ryhmän tiloista

Ryhmä (vastanneiden määrä)	Ryhmä 1 (2)	Ryhmä 2 (1)	Ryhmä 3 (4)	Ryhmä 4 (3)	Ryhmä 5 (2)	KAIKKI (12)
Ruokatila	3,5	2	4,3	3,3	4	3,7
Lepotila	3,5	2	3	4	3	3,3
Leikkitilat	3,5	2	3,3	3,3	2	3
Pöytätyöskentelytila	4	2	4,3	3,7	4	3,8
Eteistilat	2,5	2	3,8	2,3	3	2,9

Ryhmä 1:

Negatiivista:

- ”Ruokailu-, sekä nukkumis/lepäämistiloihin lisää neliömetrejä.”
- ”Leikkitiloihin eri pisteitä/nurkkia.”
- ”Eteistilat asianmukaisiksi.”
- ”Riisumis- ja pukeutumistilat ovat ahtaat, hälyiset ja epäloogiset käyttötarkoitukseensa nähden. Reitti ryhmästä vessaan + pukemaan ja laittamaan kenkiä ei mene suoraan, vaan aiheuttaa edestakaisin menemistä.”

Positiivista:

- ”Leikkitila on saatu toimivaksi ja kaikille leikeille on oma paikkansa.”

Ylimääräiset/huonot kalusteet:

- ”Pieniä ”kiikkuvia” lasten tuoleja.”
- ”Ei ole enää ylimääräisiä, sillä turhat on kannettu syksyllä pois muihin tiloihin ja varastoon.”
- ”Kalusteet eivät ole välttämättä huonoja, mutta kuluneita ja vanhoja.”
- ”Uskon, että monia käytännöllisempiäkin kalusteratkaisuja olisi olemassa, esim. sängyt vievät paljon tilaa.”

Työergonomian huomiointi:

- ”Aikuiset syövät samoissa pöydissä kuin pienet lapset -> ei ole ajateltu ergonomiaa.”

Ryhmä 2:

Negatiivista:

- ”Ruokailutilaan korkeammat pöydät ja tuolit.”
- ”Isot tilaavievät puusängyt pois, tilalle pinottavat ns. retkisängyt.”
- ”Eteiset ovat ahtaat, ulkoeteinen on kolmen ryhmän käytössä ja aivan liian pieni.”

Positiivista:

- ”Isot ikkunat ovat hyvät ja maisema mitä parhain!”

Ylimääräiset/huonot kalusteet:

- "Muutamia ylimääräisiä tuoleja."
- "Sängyt natisevat liitoksistaan."

Työergonomian huomiointi:

- "Ei mitenkään. Muutama pyörillä oleva tuoli, saisi olla enemmän, joka tilassa."

Ryhmä 3:

Negatiivista:

- "Tiloja sinänsä ei voi muuttaa, mutta mahdollisuuksia erilaisiin leikkeihin voisi järjestellä, materiaaleja, nurkkauksia ym."
- "Nukkari voisi olla kiva, jos se olisi eri tila. Ei kuitenkaan mahdollista."
- "Eteistilat vaatii hyvän ajoituksen, ei yhtä aikaa Ryhmän 1 ja Ryhmän 2 kanssa. Jos mahdollista, paljon leveämpi tila. Ei seiiniä voi siirtää."
- "Leikkitiloja on vaikea erottaa, kun esim. Murattihuoneen läpi täytyy kulkea. Pikkueteinen on ahdas."
- "Varsinainen ison huoneen käyttö hankalaa / vaatii aikuisen poistumisen paikalta."

Positiivista:

- "Ruoka/työskentelytilaan olen erityisen tyytyväinen."
- "Vesileikkutilassa oleva kotileikkutila on hyvä."
- "On kiva, että pystyy jakautumaan eri huoneisiin."

Ylimääräiset/huonot kalusteet:

- "Suurin osa: pöytien ja tuolien jalat vinksallaan."
- "Pöytiä ja tuoleja."

Työergonomian huomiointi:

- "Ergonomisesti aikuisille huonoja, esim. matalat tuolit. Ei kovin hyvin huomioitu."
- "Aikuisilla on korkea pöytä ja isot selkänojalliset tuolit. Eteistiloissa voi käyttää nk. pukeutumisjakkaroita."
- "Ei huomioitu -> matalat pöydät ja tuolit."
- "Huonosti, paitsi että aikuisilla on oikean kokoinen pöytä. Lasten pöydät voisivat olla myös korkeat."
- "Työergonomian kannalta lastenkin pöydät saisivat olla korkeat."

Ryhmä 4:

Negatiivista:

- "Eteinen tarvitsee lisää tilaa, mutta ei siihen voi vaikuttaa."
- "Eteinen vaatii tilojen laajentamista. Taitaapi olla mahdotonta."
- "Olisi hyvä, jos pukeutumistila on isompi."
- "Ruokailu pitää vähän hiljaisempi, on kiva."
- "Lepohetki ei ole hyvin hiljaa, isot pomppivat sängyssä/patjalla, pitäisi olla parempi."

Positiivista:

Ylimääräiset/huonot kalusteet:

- ”Kalusteita on liikaa ja epäsiistejä.”
- ”Rikkinäisiä tuoleja.”
- ”Pikkutuoleja, risoja sekä nitkuvia.”

Työergonomian huomiointi:

- ”Tosi vähän huomioitu.”
- ”Aikuisten pöytä on tuoleineen ok.”
- ”Pukeutumistuolit hyvät.”
- ”Eipä juuri, yksi isompi pöytä myös lapsilla.”

Ryhmä 5:

Negatiivista:

- ”Enemmän paikkoja leikkipisteille.”
- ”Eteinen on ahdas ja silloin, kun sataa niin kaikkia vaatteita ei voida kuivattaa kuiva-uskaapissa, kun ne ei mahdu sinne.”
- ”Leikkitiloja pitäisi olla enemmän, että leikkejä voitaisiin jakaa. Tällöin kaikki eivät metelöisi samassa tilassa.”
- ”Myös nukkumistila voisi olla isompi, niin lapsilla olisi enemmän tilaa levätä. Nyt he ovat kuin sillit purkissa.”

Positiivista:

- ”Ruokailuhuone on mielestäni kiva, vaikka ihan kaikki lapset eivät sinne mahdukaan syömään. Siinä on kuitenkin kivasti tilaa ja se on valoisa.”
- ”Meillä on iso nukkarit ja ruokailutila. Tosin silloin kun kaikki 21 lasta on paikalla, niin osa lepää eri huoneessa.”

Ylimääräiset/huonot kalusteet:

- ”Osa tuoleista pitäisi korjata.”
- ”Nukkarin lukutuoli on huono.”

Työergonomian huomiointi:

- ”Aikuisilla on iso pöytä ja tuolit, muuten kaikki ovat lapsille suunniteltuja.”
- ”Huonosti, sillä kaikki pöydät ovat lasten tasolla. Ja lasten kanssa on hankalaa esim. pelata, kun pöydät ovat matalia. Onneksi sentään yksi aikuisten pöytä ja tuolit löytyy ☺.”

Yhteisten leikkitilojen keskiarvot

	KAIKKI	Vastaamatta jättäneiden lkm.
Legoleikkutila käytävällä	3,4	2
Barbieleikkutila	3,5	1
Isot palikat	3,2	1
Hiekkaleikkutila	3,8	0
Nukkeleikkutila	2,8	1
Kotileikkutila	3,9	1

Negatiivista:

- "Leikkitilat toki kaipaavat kehittämistä, jotta ne olisivat innostavia, leikkiin kutsuvia ja leikkirauhaa tarjoavia."
- "Legoleikkipaikka ei ole hyvä, aika tiukka paikka on."
- "Lego- ja barbieleikkitilat ovat niin eri päässä taloa, ettei ole kokemusta niistä."
- "Barbieleikkihuonetta käytetään muuhunkin toimintaan, niin lapset eivät voi leikkiä rauhassa tai esim. jättää leikkejä kesken/levälleen, sillä seuraavaksi voi tulla esim. keskustelu vanhempien kanssa ja tilan tulisi olla siisti."
- "Nukkekodilla ei juuri koskaan näytä leikkivän, ei taida olla kovin suosittu?"
- "Nukkekotileikissä on ahdasta esim. ohikulkijoille."
- "Nukkekotileikki on melko ahtaassa paikassa ja sen ohi kuljetaan usein -> pienten on hieman hankala keskittyä leikkiin, kun paikka ei ole rauhallinen. Lisäksi nukkekoti on sen verran korkealla ja korkea, että pienet eivät näe kaikkiin kerroksiin edes jakkaralla, joten tulee tarve kiipeillä, mikä taas on turvallisuusriski."
- "Nukkekotileikki ei ehkä ole ollut houkutteleva lapsille."
- "Nukketalo on huonolla paikalla, eikä se oikein houkuttele leikkiin (mikä lie syy!)"
- "Kotileikkitila on epämääräinen."
- "Hiekkaleikki pitäisi olla muualla kuin keittiötä vastapäätä."
- "Käytävillä oleville leikkipaikoille pitäisi löytyä enemmän tilaa."
- "Uutta virikettä vaihteeksi, pienten tiloja vaikea käyttää toisesta päädyistä (meiramit vs. kanelit)."
- "On ikävää, kun lapsia pitää laittaa leikkimään esim. henkilökunnan pukuhuonetiilaan."

Positiivista:

- "Kotileikkitila on hyvä, sen saa suljettua, mutta lasien läpi näkee ja leikille on tilaa."
- "Kotileikkitila toimii hyvin, kun lapset heräilevät - heränneet leikkivät siellä, toiset saavat nukkua rauhassa."
- "Vesileikkihuoneeseen. Lasiseinien ansiosta on mahdollista nähdä paljon lapsia kerralla, mikä helpottaa vahtimista. Ovellisena tilana sinne saa pienryhmälle oman rauhan. Leikitavarat sopivat monenikäisille ja huoneessa on sopivasti tilaa leikkiä nyt kun sitä ei käytetä epävirallisena varastona."
- "Vesileikkihuone, eri tila, näkyvyys hyvä = lasit suhteellisen isot! Saa hyvät leikit."
- "Barbieleikki- ja vesileikkihuoneet ovat hyvät. Lapset saavat leikkiä rauhassa ilman keskeytyksiä ja leikkiin mahtuu 3-4 lasta."
- "Isot palikat ja barbieleikki! Ne pisteet myös ovat lasten mieleen!"
- "Isot palikat ovat suosittuja, vaikka ovatkin hieman ahtaassa paikassa."
- "Hiekkaleikki on lapsia kiinnostava ja helposti valvottavissa."
- "Hiekkaleikki. Toimivassa paikassa. Ei häiriöksi."
- "Ylipäätään on hyvä, että käytävätilat on hyödynnetty."
- "Tässä talossa on hyvää jakotilat (ei ole itsestäänselvyys joka talossa), joihin lapsia saa jaettua."

Vaikutus muuhun toimintaan:

- "Tosi hyvin vaikuttaa huonosti ihmiset kulkee vaikeasti."
- "Käytävällä on ahdasta liikkua, esim. ruokakärryjen vuoksi."
- "Meteli kuuluu toisiin paikkoihin liian hyvin."
- "Hankaloittavat esim. kärryjen kuljetusta."

- ”Ovat tiellä!”
- ”On joskus rauhatonta, aikuiset ramppaavat puolin ja toisin.”
- ”Käytävillä on vain enemmän meteliä, mutta toki on myös hyvä, että lapsia voi ”ripostella” ympäri taloa.”
- ”Pomeransseja ei myöskään voi laittaa yksin käytäville leikkimään, sillä kiinnostus saattaisi livetä muualle.”
- ”Antavat mahdollisuuden jakaa ryhmän eri tiloihin, jolloin leikit pysyvät yleensä rauhallisempina.”
- ”Eivät juuri tunnu häiritsevän, sen sijaan rauhoittavat muuta toimintaa, kun lapsia saa jaettua muuallekin kuin ryhmätiloihin.”
- ”Lapset ”saatavilla”, näkee miten lapsilla menee.”
- ”Eivät häiritse.”
- ”Ei ainakaan häiritsevästi (Kaneleiden näkökulmasta).”

Ylimääräiset/tarpeettomat leikit:

- ”Ei minun mielestä.”
- ”Meillä on lelupula. Tilaa ei ole.”
- ”Ei ole.”
- ”Jakotiloja tarvitaan aina, mutta toki niissä olevia leikkejä kannattaa ajoittain vaihtaa ja päivittää.”
- ”Nukkekodin luulisi olevan mieluisa, mutta onko jotenkin hankalassa paikassa? Tai liian korkealla?”
- ”Nukkeleikki pyykkihuonetta vastapäätä. Leikkiikö siinä kukaan???”

Puuttuva leikki/leikki-tila:

- ”Jokin peuhaamis- tai jumppailutila, jossa saisi leikkiä ja purkaa energiaa ☺ ”
- ”Jumpalle, sisäurheilulle jne. oleva sali. Nyt salissa on Muskotit vaikka se toimii paremmin kuin aluksi ajattelin ryhmätilana.”
- ”Liikunnalliset leikkimahdollisuudet ovat sisätiloissa hyvin vähäiset.”
- ”Sali.”
- ”Sali, mikä olosuhteiden pakosta on ryhmätilana! Erittäin huono asia!”
- ”Jumppasalia ollaan kaivattu. Lapset saisivat siellä kuunnella musaa ja roikkua köysisissä ja tehdä majoja yms.”
- ”Yleensä ottaen enemmän saisi olla leikki-tiloja, jolloin lapsia voisi jakaa enemmän pienryhmiin.”
- ”Vesileikki on aika hauskaa, mutta täällä ei ole.”

Henkilökunnan tilojen keskiarvot

	KAIKKI
Kahvihuone	4
Pukuhuone	3,3
Palaveritilat	2,8

Puutteet henkilökunnan tiloissa

- ”Kahvihuone on ok.”

- ”Palaverien pitämiseen tila, jossa olisi aikuisten kokoinen pöytä ja tuolit koko tiimille. Voisiko puheterapiahuoneen pöytä olla isompi ja lapsille siihen korkeat tuolit?”
- ”Palaveritiloja on liian vähän, kun samaan aikaan on useita palavereja.”
- ”Tilat ovat pienet, palaveripäivinä on vaikea löytää sopivaa tilaa, missä olla rauhassa. Pyykkihuone ei ole kiva tila!”
- ”Pyykkihuoneessa ei ole kiva pitää palavereja. Ehkä olisi hyvä niin, että kukin vuorolleen olisi aina pyykkihuoneessa. Tai jakaa paltsupäivät niin, että tiloja löytyy.”
- ”Huoneita, joissa voisi pitää palavereita tai vasukeskusteluita, on aivan liian vähän.”
- ”Pukuhuoneessa tarpeettomia tavaroita liikaa ja kodinhoitohuone ei tunnu viihtyisältä palaveripaikalta (muut huoneet ovat silloin aina varattu).”
- ”Yksi iso kaappi, jossa olisi nyt tangoilla olevat vaatteet. Silti pitäisi olla yksi tankokin.”
- ”Isommat, leveämmät pukukaapit.”
- ”Kengille jokin teline, yhtenäinen juttu.”
- ”Henkilökunnan suihku toimii lähinnä varastotilana, samoin roina kertyy vessaan ja muualle pukkariin, mikä kertoo ehkä liiasta tavaramäärästä tai vähäisistä varastotiloista.”
- ”Pukuhuone on pieni ja on vähän pukukaappeja.”
- ”Pukuhuoneen kaapit ovat liian pienet, eikä naulakoita ole tarpeeksi.”
- ”Pukuhuone on ahdas, sekä naulakkotilat ja henkilökohtaiset pukukaapit ovat aivan liian pienet, sille vaatemäärälle mikä työntekijöiden käytössä on (sade- ja talvivaatteet + saappaat ja kengät).”
- ”Siivota? Tilaa on liian vähän?”
- ”Siisteys.”
- ”Epäjärjestyksen tuntu.”

Liite 4: Lasten mielipiteitä tiloista

Lasten mielipiteitä tiloista

Hiekkaleikki:

- ”Siin on huonot dinosaurukset”
- ”En tykkää siitä”
- ”Ei saa ottaa omia leluja. Siel on vaan eläimiä ja astioita.”

Legoleikitila:

- ”Ku niis rakennetaan. Mä tykkäisin pikkulegoilla.”

Veistotila:

- Barbiet. ”Mä en tiiä miks mä en tykkää.”
- ”Mä en tykkää leikkii siel Barbeilla. Siel vois olla legoi.”
- Barbiet. ”Koska mä en vaan tykkää.”

Vesileikitila:

- + ”Saa olla rauhassa. Harmi ku sinne ei pääse leikkimään, koska liian kaukana.”

Nukkekoti:

- ”Nää nuket on tyhmiä.”

Isot palikat:

- + ”Niil voi rakentaa ja sinne sisälle voi niinku mennä.”
- + ”Niil voi rakentaa. Voi leikkii koiraa. Pinjan ja Paulan kanssa ja Leenan.”
- ”Tulee kova meteli. Hajoaa käytävälle.”

Ryhmän 4 pikkunukkari:

- + ”Koska tääl on automatto ja rakennuspalikat.”

Ryhmän 4 isonukkari:

- + Kotileikki. ”Siel on niin kiva leikkiä.”
- + Kotileikki. ”Siks ku siel voi leikkii lääkäriki. Siel voi olla mikä tahansa olento tai ihminen.”
- + Kotileikki. ”Siel on kivoimmat taravat.”
- + ”Lääkäritarvikkeet.”

Ryhmän 4 varastohuone:

- ”Koska tääl ei oo mitään tekemistä. Jos sinne tulis viis lasta, n isit mä en mahtuis leikkii sinne. Siel voi leikkii peliukkeleilla.”

Ryhmän 3 pikkukeittiö:

- + ”Siel on kiva leikkii legoilla. Ovet saa kiinni.”

- + "Siel on niitä legoja."
- + "Siel on niit Bionicleja."
- "Koska mä en tykkää niist leluista mitä siel on, ne eläimet. Pitäis olla barbeja."
- "En tiedä miksi."

Ryhmän 3 nukkar:

- + "Siel saa leikkii patjoilla ja saa rakentaa majoja."
- + "Voi tehä majoja. Tykkään nukkua."
- "Koska tääl ei oo mitään leluja."

Ryhmän 3 "sauna":

- "Siel on vaan niin ahasta."

Murattihuone:

- + "Hero Factory."
- "Roolivaatteet."

Liite 5: Esimerkki sisällönanalyysistä

Esimerkki sisällönanalyysistä

ESIMERKIT ALKUPERÄISILMAUKSISTA (Mainittu X kertaa)	PELKISTETTY ILMAUS	YHDISTÄVÄ LUOKKA
<p>"Vesileikkihuone on kiva, ku se on pehmustettu." (4)</p> <p>"Täällähän on oikein siistiä (Barbie-huone)." (3)</p> <p>"...mikä on ihan hitti, lapset tykkäs kauheesti tos käytäväl ne jalanjäljet." (3)</p> <p>"...toi hyppyrudukko, mikä on ollu tos, nii se on ollu tosi kiva, noi hyppii sitä hyvin aktiivisesti..." (3)</p> <p>"...ne on must hyvät ne kaaret, mitkä lähtee niist ovista, esimerkiks mitkä vie vessaan." (3)</p> <p>"...ni nää (hiekkaleikin) kassit ja ne toimii." (3)</p> <p>"...ja aina hyppää siihen penkille..." (1)</p> <p>"Sit te ootte tehny niit hyviä siivoustöitä ja järjestelyitä." (2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Vesileikkihuoneen pehmeys ja mukavuus Barbie-huoneen selkiytyminen Käsi- ja jalkakuviot paljon lasten käytössä Hyppyrudukon hyödyntäminen siirtymätilanteissa Viivojen ja pallojen hyödyntäminen siirtymätilanteissa Hiekkaleikin lelut jaoteltuina kätevästi kasseihin Penkin hyödyntäminen vessaan mennessä Tilat yleisesti siistimpiä ja kutsuvampia 	Hyödylliset muutokset
<p>"...mä ottaisin sen kotileikin pois sieltä... lapset tykkää peuhata siinä, nii se kotileikki unohtuu." (3)</p> <p>"No se koskee vaan meitä pieniä, ne kädenjäljet (ovat turhia)." (2)</p> <p>"Meidän näkökulmasta se (pehmythuone) on meillä turha siellä." (1)</p> <p>"...ei oo tullu niit käytävällä olevii juttuja käytettyä." (1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kotileikki tiellä peuhuhuoneessa Seinäkuviot turhia pienten ryhmälle Peuhuhuone liian kaukana omasta ryhmästä Käytäväaktiviteetteja ei ole tullut hyödynnettyä 	Turhat/epäkäytännölliset muutokset
<p>"...oisko noi pienet jotenki sitte ruvennu jakautumaan..." (2)</p> <p>"...ennen se oli melkein se kaks, ni nyt tähän voi laittaa sen neljä (leikkimään)." (1)</p> <p>"Ja ne on houkuttelevasti esillä, se on tärkeä." (2)</p> <p>"Mut toi hyppyruduu on ihan niinku tämmösessä arkiliikkumisessa matkas mukana koko ajan." (3)</p> <p>"...jokainen huolehtii, että ei niinku jätä niitä (tiloja) huonoon, huonoon kuntoon." (4)</p> <p>"Aina joku joskus itkee ja satuttaa itensä, nyt ei oo (satuttanut)." (1)</p> <p>"No tätä nyt käytetään tietenki palaverissa ja mun mielestä on mukavampi tulla nyt tähän huoneeseen..." (2)</p> <p>"Ne (käytäväjutut) ei oo minkään tiellä." (4)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Jakautuminen eri tiloihin yleistynyt Leikkimään mahtuu useampi lapsi kerrallaan kuin aikaisemmin Lapsille houkuttelevampia leikkitiloja Arkiliikunta/siirtymätilanteet helpottuneet Huolehditaan tilojen siisteydestä Tapaturmia aiempaa vähemmän (vesileikkitalassa) Viihtyisämmät tilat palaverille Ei negatiivisia vaikutuksia 	Vaikutukset päiväkodin arkeen
<p>"Tää on palaverihuone." (4)</p> <p>"...me nyt on... lapsia jaettuki hirveesti." (4)</p> <p>"Tosi hyvä se ruutuhyppely tossa, ni</p>	<ul style="list-style-type: none"> Tiloja käytetään palaveriin Jakautuminen eri tiloihin Siirtymätilanteiden hyö- 	Käyttötarkoitukset

<p>nehän menee niin ku rauhallisesti sen pomppien ja sit ne on nätisti siellä (eteisessä).” (3)</p> <p>”Et lapsethan on rakentanu eri teemoja ja yrittäny esimerkiksi yks tekee pyöreetä tornia ja yks neliötä ja suorkaidetta...” (1)</p> <p>”Ollaan käytetty (pienryhmätoimintaan).” (1)</p> <p>”Me ei oo hyödynnetty muuhun ku vapaaseen leikkiin...” (4)</p> <p>”...esimerkiks toimintaterapeutti ja fysioterapeutti on käyttäny parin lapsen kanssa...” (1)</p>	<p>dyntäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Peuhuhuoneen hyödyntäminen opetuksessa • Barbie-huonetta hyödynnetty pienryhmätoiminnassa • Tiloja käytetty vapaassa leikissä • Toiminta- ja fysioterapeutit hyödyntäneet peuhuhuonetta 	
<p>”...mä laminoi ne (kädet ja jalat) kylä.” (1)</p> <p>”Just ehkä semmonen kierrätyslista vois olla ihan hyvä.” (3)</p> <p>”...et en mä tiiä olisko se sit parempi ihan pelkkä sit semmonen peuhu, peuhutila.” (3)</p> <p>”Se (lavuaarit, patterit) olis jotenki pitäny muumioida pehmeeksi.” (2)</p> <p>”...mäki mietin, et pitäiskö siin (ruutuhyppely) olla joku ohituskaista.” (1)</p> <p>”...tästä vois vieläki viedä kaikkee, mut nää on niin kiinteitä, ettei niit saa.” (1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Käsien ja jalkojen laminointi • Tilojen aikataulutus • Peuhuhuoneesta kotileikki pois • Peuhuhuoneen suurempi remontti turvallisuuden kannalta • Vastaantulevan liikenteen huomiointi siirtymätilanteissa • Barbie-huoneen suurempi remontti 	<p>Kehitysehdotukset</p>